

Czekają nas wybory bez wyboru? »14-15

Ekologia na cmentarzach: więcej modlitwy, mniej odpadów »16

„Konto in memoriam” »18

Paradoks nieruchomościowy: popyt słabnie, ale mieszkania nie tanieją »29

7-8 listopada 2023 r.

Nr 128 (19339) Cena 1 euro www.kurierwilenski.lt

Wystawa o Powstaniu Styczniowym w 160. rocznicę zrywu niepodległościowego

Na placu Vincasa Kudirki w Wilnie odbyło się otwarcie wystawy „Zwiastun wolności: 1863–1864 powstanie na Litwie”. Ekspozycję, w ramach obchodów 160. rocznicy Powstania Styczniowego przygotował Litewski Instytut Historii w Wilnie. »10

Impas na froncie ukraińsko-rosyjskim?

»6-7

ISSN 1392-0405

30 lat z „Elipsą” w gronie wiernych przyjaciół

»12-13

KURIER
WILEŃSKI

Ukazuje się od 1 lipca 1953 r.

**Birbinių g. 4a, 02121-30 Vilnius,
Lietuvos Respublika,
tel./fax 260 84 44**

Redaktor naczelny:
Robert Mickiewicz
(redaktor@kurierwileński.lt).

Zastępcy red. naczelny:
Brygita Łapszewicz
(b.lapszewicz@kurierwileński.lt)
Apolinary Klonowski (ds. online)
(a.klonowski@kurierwileński.lt)

Dziennikarze: Honorata Adamowicz,
Aleksander Borowik, Justyna
Giedrojc, Rajmund Klonowski, Ilona
Lewandowska, Anna Pieszko, Antoni
Radczenko, Witold Janczys,
Marian Paluszkiwicz — fotoreporter

Dział Promocji: Andrzej Podworski —
prenumerata (tel. 260 84 44, kolport@
kurierwileński.lt), Jolanta Balkiewicz —
reklama (tel. 260 84 44,
reklama@kurierwileński.lt).

Wydawca: VšĮ „Kurier Wilenski“
Druk: VšĮ „Vilnijos žodis“

Nakład: 3000 egz.

*Materialów niezamówionych redakcja nie
zwraca. Zastrzeżenie sobie prawo
do skracania i adiacji tekstów.*

*Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada.
Opinie Czytelników zawarte w ich listach
nie zawsze są zbiteżne z opinią redakcji.*

Redaktor dżżurny: Alicja Klonowska,
Apolinary Klonowski

DZIENNIK NALEŻY DO
EUROPEJSKIEGO
STOWARZYSZENIA GAZET
CODZIENNYCH
MNIJSZOŚCI
NARODOWYCH

Projekt finansowany ze środków
Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
w ramach konkursu Polonia i Polacy
za Granicą 2023.

Publikacja wyraża jedynie poglądy autorów
i nie może być utożsamiana
z oficjalnym stanowiskiem
Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
i Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”
im. Jana Olszewskiego.

Przybywa chorych na COVID-19. Eksperci: „Koronawirus jest nadal groźny”

Wśród jesiennych wirusów i infekcji połowa to zachorowania na COVID-19. Lekarze przypominają, że choć pandemia koronawirusa oficjalnie się zakończyła, nie oznacza to, że nie jest on nadal groźny.

Obecnie koronawirus bardzo często jest mylony ze zwykłym jesiennym przeziębieniem. Lekarz rodzinny Vilius Rajeckas z centrum diagnostyki i leczenia Hila zauważa, że rośnie liczba pacjentów z objawami zwykłego przeziębienia, u których diagnozuje się COVID-19.

„COVID-19 nadal pozostaje bardzo groźny, a liczba zakażonych się zwiększa. Zgłaszają się osoby z objawami typowymi dla zwykłego przeziębienia — kaszlem, katarą, gorączką i bólem gardła. Po wykonaniu testu połowa z nich ma potwierdzone przypadki COVID-19. Ludziom wydaje się, że wszystko wróciło do normalności, jednak widać, że koronawirus jest nadal groźny” — twierdzi medyk.

DOMOWE TESTY

Przypomina, że w okresie fali jesiennych przeziębień warto mieć w domu szybki test antygenowy do wykrywania COVID-19. Zaleca się po pojawieniu się pierwszych objawów prze-

ziębienia samodzielnie wykonać test. Dotyczy to szczególnie osób cierpiących na choroby przewlekłe, choroby serca, układu krwionośnego, dróg oddechowych, nerek, chorych na cukrzycę czy nowotwory. W grupie ryzyka są także kobiety w ciąży oraz osoby w wieku powyżej 65 lat.

SKUTECZNE LEKI

„Obecnie w przypadku zakażenia się COVID-19, podobnie jak w przypadku grypy, stosowane są antywirusowe, bardzo skuteczne leki. Dlatego osoby z grupy ryzyka, u których po wykonaniu testu potwierdzi się obecność wirusa COVID-19, powinny niezwłocznie skontaktować się z lekarzem rodzinnym, który zaleci, w jaki sposób kontynuować leczenie” — zaznacza Vilius Rajeckas.

Dla osób, które nie należą do grupy ryzyka, ale są chore na COVID-19, zaleca się pozostanie w domu, aby nie zakażać kolejnych osób. Należy się leczyć tak jak w przypadku przeziębienia, pić dużo płynów; jeżeli gorączka nie jest wyższa niż 38 st. C, nie ma potrzeby przyjmowania leków przeciwgorączkowych.

Lekarz zauważa, że od pewnego czasu objawy

COVID-19 są o wiele łagodniejsze od tych, jakie były na początku pandemii. „Coraz mniej jest powikłań, krytycznych przypadków, kiedy pacjenci skarżą się na trudności z oddychaniem. Jest tak dlatego, że większość mieszkańców zaszczepiła się przynajmniej jedną dawką szczepionki przeciwko COVID-19” — wyjaśnia Rajeckas.

GRYPA NADAL GROŹNA

Medyk zaleca ostrożność w przypadku znanej od dawna, a ostatnio nieco bagatelizowanej grypy. „W ciągu ostatnich kilku lat wśród zachorowań dominował COVID-19, jednak nie należy zapominać też o szczepieniach przeciwko grypie, zwłaszcza w przypadku osób z grupy ryzyka. Grypa to poważna choroba zakaźna, która może wiązać się z rozwojem tragicznych w skutkach powikłań. Jej bagatelizowanie i porównywanie do zwykłego przeziębienia jest błędem” — podkreśla Rajeckas.

Co kilkanaście lat pojawiają się zwykle nowe typy wirusa grypy, na które większość ludzi nie jest odporna. Główne rodzaje to wirus grypy typu A, B i C.

Opr. J. G.

Pani Alfredzie Jankowskiej

wieloletniej Dyrektor Gimnazjum
im. ks. Józefa Obrembskiego w Mejszagole
oraz Członkini Zarządu Stowarzyszenia
wyrazy najgłębszego współczucia z powodu śmierci **Matki**

**składa Stowarzyszenie Nauczycieli Szkół Polskich na Litwie
„Macierz Szkolna”**

■ W wyniku trzęsienia ziemi w Nepalu zginęło 157 osób Fot. EPA-ELTA

Ambasada RP w Wilnie zaprasza na uroczystość Narodowego Święta Niepodległości na Rosie

Ambasada RP w Wilnie zaprasza wszystkich Rodaków na uroczystość z okazji Narodowego Święta Niepodległości w dniu **11 listopada 2023 r.**

Zapraszamy wszystkich Rodaków na Litwie, a także osoby odwiedzające Wilno w tych dniach, do udziału w tradycyjnej uroczystości złożenia wieńców, zaśpiewania razem hymnu w ramach akcji „Niepodległa do hymnu” oraz wspólnej modlitwy przy Mauzoleum Matki i Serca Syna na cmentarzu na wileńskiej Rosie w dniu **11 listopada 2023 r. o godz. 12.00.**

Biuro „Niepodległa” przygotowało także spot zachęcający do wspólnego świętowania w ramach akcji „Niepodległa do hymnu”. Spot można opublikować na stronie internetowej lub/i w mediach społecznościowych.

Panu Ambasadorowi Rzeczypospolitej Polskiej w Wilnie Konstantemu Radziwiłłowi

W imieniu Rodziny i swoim dziękuję za złożoną wiązanekę na Cmentarzu Kalwaryjskim w Wilnie, na grobie mojego Wujka, Augustyna Piórko, Niezłomnego Księdza Diakona, Polskiego Patrioty i Wileńskiego Męczennika za wiarę i Polskość Ziemi Wileńskiej. Dziękuję za zorganizowanie chwil Polskiej Pamięci na grobach tych Polaków, którzy na ołtarzu Ojczyzny złożyli najwyższą ofiarę, ofiarę życia.

„Człowiek żyje tak długo, jak długo trwa pamięć o nim...”

I cytując słowa naszego Papieża Jana Pawła II:

„A przecież nie cały umieram. To co we mnie niezniszczalne, trwa...”

Ta pamięć na Wileńszczyźnie trwa dzięki Wam! Dziękujemy.

siostrozeniec śp. Augustyna Piórko
Gabriel Kamiński, Gdańsk

„Kurier Wileński” zatrudni dziennikarza

Pragniesz twórczej pracy, nowych znajomości i ciekawych wyzwań? W takim razie to oferta dla Ciebie! Redakcja „Kuriera Wileńskiego” zatrudni na etat dziennikarza.

Wymagania:

- Wyższe wykształcenie
- Dobra znajomość języków polskiego i litewskiego.
- Odpowiedzialność, kreatywność, inicjatywa

Tel. 8 675 22271

Imieniny

7 listopada

Antoniego, Florencjusza, Gizberta, Ingarda, Kariny, Longina, Melchiora, Nikandera, Przemila, Rufusa, Wincentego, Żelibrata

8 listopada

Bogdana, Bogodara, Bohdana, Bożdara, Bożydara, Godfryda, Jana, Józefa, Klaudiusza, Marcina, Maura, Sewera, Seweriana, Symplicjusza, Wiktoryna

Cytat dnia

„Po raz kolejny przemoc i wojna wybuchły w Ziemi Świętej, pobłogosławionej przez Najwyższego.

Wydaje się, że jest ona nieustannie wstrząsana niegodziwością nienawiści i śmiercionośnym zgiełkiem broni. (...)

Niepokoi szerzenie się przejawów antysemityzmu, które stanowczo potępiam” — oświadczył papież Franciszek.

Liczba dnia

1,3 mln. zagranicznych turystów planuje doczekać się w tym roku Litwa. Jest to 13 proc. więcej niż w roku poprzednim. W przedpandemicznym 2019 roku Litwę odwiedziło 1,9 mln. turystów.

MSW chce „twierdzy w każdym progu”

Zdjęcie powyżej to nie okładka albumu muzyki elektronicznej — tak wyglądała prezentacja programu kształcenia ochrony cywilnej, przedstawiona przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych RL w poniedziałek 6 listopada. To początek kampanii „Jesteśmy zespołem — mamy plan” skierowanej do starszych uczniów szkół. Znane wszystkim słowa polskiej poetki Marii Konopnickiej, „twierdzą nam będzie każdy próg”, będzie przekuty w strategię. Każdy obywatel ma być zdolny do samoobrony i samoprzetrwania.

Agnė Bilotaitė, minister spraw wewnętrznych, podkreśla znaczenie docierania do młodzieży i ich rodzin w celu wzmocnienia ogólnej gotowości do działania w sytuacjach zagrożenia. Donatas Gurevičius, szef Wydziału Ochrony Cywilnej w Wileńskim Zarządzie Ratownictwa Przeciwpożarowego wyjaśnia, że interaktywne lekcje obejmują symulacje zagrożeń, praktyczne instruktaże dotyczące pakowania torb ewakuacyjnych i tworzenia planów rodzinnych na wypadek katastrof.

Co zobaczy uczeń w wirtualnej rzeczywistości? Znajdzie się w domu w czasie zagrożenia i będzie musiał szybko rozeznac się w sytuacji i znaleźć wyjście z opresji.

Szkoły biorące udział w projekcie znajdują się w promieniu 100 km od

elektrowni jądrowej, a wybór tych placówek był związany z ewentualną potrzebą ewakuacji. Gurevičius podkreśla, że przygotowanie do przetrwania przez pierwsze 72 godziny po katastrofie jest kluczowe, a informacje na ten temat dostępne są na stronie www.lt72.lt. Dlaczego 72 godziny? Tyle czasu potrzebują służby, aby dotrzeć z pomocą do poszkodowanych katastrofą bądź w wyniku napaści. Przez ten czas poszkodowani muszą mieć zdolność przetrwać sami.

Badania MSW ujawniają, że gotowość obywateli do radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych jest niewystarczająca. Projekt ma na celu zmianę tego stanu poprzez edukację i podniesienie kompetencji samoobrony wśród młodych ludzi oraz ich rodzin.

Sprawa toksycznych odpadów w rej. wileńskim trwa

Organy ścigania badają sprawę toksycznych odpadów w hangarze w wsi Žėkiškės, rejon wileński, przechowywanych niezgodnie z przepisami od maja 2021 r. Śledztwo w sprawie przemytu i nielegalnego usuwania substancji trujących, trzy osoby usłyszały zarzuty, prowadzi prokuratura od 2021 r. Samorząd rej. wileńskiego nie wprowadził stanu wyjątkowego, ale monitoruje sytuację.

Poługa odkryła masowe wycinki na terenach chronionych

Prokuratura Rejonowa w Kłajpedzie rozpoczęła dochodzenie w sprawie nielegalnej wycinki ponad 1100 drzew w Połudze. Nielegalne działania wykryto przy ul. Hipodromo. Bieżąca inwentaryzacja odsłoniła masowe wylesianie terenów chronionych. Mer Połagi, Šarūnas Vaitkus, nazwał sytuację „szokującą”. Sprawcy mogą stać czoła grzywnie, aresztowi lub więzieniu do 6 lat za naruszenie ochrony środowiska. Szacuje się, że rekompensata za szkody przyrodnicze może wynieść około 1,8 mln euro. Śledztwo koordynuje prokurator specjalizujący się w ochronie środowiska, a prowadzą je funkcjonariusze Policji Kryminalnej z Kłajpedy.

SKOnSR zachęca do zbierania zniczy po akcji ich zapalania

Społeczny Komitet Opieki nad Starą Rossą zaprasza do sprzątnięcia po akcji zapalania zniczy na Cmentarzu na Rossie i Cmentarzu Bernardyńskim. Prosi o niezwleknięcie, ponieważ zużyte znicze często pękają pod wpływem czynników atmosferycznych — a to grozi pozostaniem śladów na grobach. Komitet podał kontakty administratorów cmentarzy (p. Nijola tel. +370 612 15772, p. Rita, tel. +370 612 50820) dla chętnych poratowania pomocną dłonią. Ponadto prosi o zabranie dużych worków, roboczych rękawic.

Już można zgłaszać kandydatów do Statuetki św. Krzysztofa

Samorząd Miasta Wilna zaprasza do zgłaszania kandydatur do Statuetki św. Krzysztofa do 22 listopada. Nagroda ta honoruje osoby, firmy i instytucje zasłużone dla miasta. Laureaci, wybrani przez kapitułę, odbiorą statuetki 25 stycznia w ratuszu. Zgłoszenia przyjmuje Wydział Kultury samorządu elektronicznie (formularz na stronie vilnius.lt) lub pocztą pod adresem kulturos@vilnius.lt. Więcej informacji pod numerem 85 211 2416.

Zaraza za zmianą klimatu: w Europie „oswaja się” wirus dengi

Rozprzestrzeniający się w Europie wirus dengi, niosący ryzyko poważnych powikłań u osób zakażonych SARS-CoV-2, staje się zagrożeniem zdrowia publicznego — ostrzega czasopismo naukowe „Nature”. Dengę przenoszą komary Aedes, a zmiany klimatyczne sprzyjają ich ekspansji w Europie. Rocznie dengę zabija 40 tys. osób, w 2023 odnotowano już 4,2 mln przypadków w 79 krajach. Badacze obawiają się, że choroba może stać się endemiczna również w Europie. Pandemia COVID-19 wzmogła obawy, gdyż istnieje ryzyko tzw. zjawiska wzmocnienia zależnego od przeciwności (ADE), które może nasilać chorobę. Mimo obaw, ADE nie dotyczy szczepień przeciwko COVID-19. Prof. Agnieszka Szuster-Ciesielska z Uniwersytetu Marii Skłodowskiej-Curie w Lublinie zauważa, że u osób po COVID-19, zakażenie wirusem dengi może wywoływać poważniejsze objawy.

Skazano firmę i menadżerów za zanieczyszczenie Mierzei Kurońskiej

Sąd Okręgowy w Kłajpedzie skazał spółkę Akordas 1 i jej menadżerów za zanieczyszczenie Parku Narodowego Mierzei Kurońskiej odpadami asfaltowymi. Firma ma zapłacić 50 tys. euro kary i 4,9 mln euro odszkodowania, menadżerowie odpowiednio 25 tys. i 20 tys. euro. Materiał dowodowy potwierdził szkody środowiskowe. Możliwość apelacji w ciągu 20 dni.

Reuters: Putin będzie rządził do co najmniej 2030 roku

Władimir Putin zdecydował, że będzie ubiegać się o reelekcję w wyborach prezydenckich w marcu 2024 r.; oznacza to, że będzie rządził Rosją co najmniej do 2030 roku — powiadomiła w poniedziałek agencja Reutera, powołując się na własne źródła.

71-letni Putin sprawuje władzę na Kremlu najdłużej ze wszystkich liderów Rosji od czasów Stalina. Według źródeł wkrótce zostanie ogłoszona decyzja w sprawie udziału Putina w wyborach, które jednak będą tylko formalnością. Większość źródeł w wywiadzie i władzy uważa, że Putin będzie rządził Rosją do śmierci.

Rzecznik Kremla Dmitrij Pieskow odmówił Reutersowi komentarza na temat wyborów. Później, pytany o tekst opublikowany przez tę agencję, stwierdził, że przywódca nie wydawał żadnych oświadczeń w tej sprawie, a kampania oficjalnie nie została jeszcze ogłoszona.

Rej. wileński zachęca dzieci do uczestnictwa w konkursie

Samorząd Rejonu Wileńskiego zaprasza dzieci do uchwycenia najpiękniejszych momentów tej pory roku w konkursie rysunkowym „Jesień i ja”. Konkurs jest otwarty dla wszystkich dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym mieszkających na terenie samorządu. Najlepsze rysunki zostaną nagrodzone i zaprezentowane na wystawie. Organizatorzy mają nadzieję, że konkurs przekona również młodych mieszkańców rejonu do dumy ze swojej okolicy oraz zachęci innych do odwiedzenia rejonu wileńskiego. Uczestnicy: dzieci w wieku przedszkolnym, zerówkowym i szkolnym mieszkające na terenie Samorządu Rejonu Wileńskiego. Temat: „Jesień i ja”; Środki artystyczne: wielkość A4, technikę i narzędzia rysunku uczestnicy wybierają sami; Nagrody: podziękowania mera rejonu, dyplomy oraz nagrody ustalone przez organizatorów; Termin nadsyłania prac: do 30 listopada 2023 roku; pracę należy przesłać na adres konkursas@vrsa.lt. Razem z pracą musi zostać przysłany formularz zgłoszeniowy, jego format można znaleźć na stronie vrsa.lt. Dodatkowe pytania można zadawać pod tym samym adresem e-mail, co należy przysyłać prace.

Litwa przyjęła ostateczny Plan Obrony Państwa

Rada Obrony Państwa (VGT) Litwy przyjęła Plan Obrony Państwa. Kęstutis Budrys, doradca ds. bezpieczeństwa, podkreślił, że plan określa rolę każdego obywatela w czasie wojny. Plan ma koordynować obronę zbrojną, mobilizację, opór cywilny i działania NATO. Według kancelarii prezydenta Gitanasa Nausėdy, Plan Obrony Państwa ma na celu zapewnienie, że różne elementy całościowej obrony funkcjonują jako spójna całość. Obejmuje on obronę zbrojną, mobilizację i opór cywilny.

Str. opr. Apolinary Klonowski na podst.: BNS, inf. wł., mat.pras., PAP, vilnius.lt, vrsa.lt;
Fot. EPA-ELTA, ELTA, Marian Paluszkiwicz;
Masz newsa? Skontaktuj się z dziennikarzem:
a.klonowski@kurierwilenski.lt

Impas na froncie ukraińsko-rosyjskim? Ekspert: Nie ma presji Zachodu na Ukrainę

Antoni Radczenko

Ekspert wojskowy Egidijus Papečkys nie widzi powodów do paniki, ponieważ stanowisko Zachodu w kwestii Ukrainy pozostaje niezmiennie.

Naczelnym dowódcą sił zbrojnych Ukrainy gen. Walerij Załużny w wywiadzie dla „The Economist” oświadczył, że sytuacja na froncie przypomina I wojnę światową. „Mamy pat. Raczej nie dojdzie do głębokiego i pięknego przełamania rosyjskich linii” — powiedział wojskowy.

Oficer oświadczył, że do pokonania wroga jego wojsko potrzebuje jeszcze bardziej nowoczesnego uzbrojenia. „Jeśli Ukraina ma uniknąć pułapki, potrzebuje nowego, innowacyjnego podejścia, dzięki czemu wojna pozycyjna stanie się wojną manewrową” — powiedział generał.

W tym samym czasie magazyn „Time” opublikował artykuł autorstwa Simona Shustera. Z publikacji wynika, że prezydent Wołodymyr Zełenski czuje się zdradzony przez zachodnich sojuszników, ale nadal wierzy w zwycięstwo Ukrainy. Dziennikarz, który rozmawiał z przedstawicielami administracji prezydenta na zasadzie anonimowości, napisał, że Zełenski nie bierze pod uwagę zawieszenia broni pod żadną postacią.

CZAS NA PODSUMOWANIE

Oba materiały medialne były szeroko komentowane na świecie i w samej Ukrainie.

— Widzimy, że kontrofensywa, która rozpoczęła się na wiosnę i trwała przez całe lato aż do teraz, powoli się kończy. Naturalnie nadszedł czas podsumowania i wytłumaczenia opinii publicznej, co

Publikacje w czołowych zachodnich mediach, które ukazały się niemal jednocześnie, pokazały, że na froncie ukraińsko-rosyjskim mamy do czynienia ze swoistym impasem.

„Raczej nie dojdzie do głębokiego i pięknego przełamania rosyjskich linii” — oświadczył Walerij Załużny Fot. president.gov.ua

się naprawdę dzieje na froncie. Te wypowiedzi są również potrzebne po to, aby przyspieszyć dostarczanie okazywanej przez Zachód pomocy. Po to, by na Zachodzie nie zapomniano o tym konflikcie. Od czasu do czasu trzeba o tym przypominać i mówić, jaka faktycznie jest sytuacja i porozmawiać o istniejących problemach. Chyba po raz pierwszy opowiedziano, jak jest naprawdę — zauważył w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Egidijus Papečkys, ekspert ds. wojskowości.

PRESJI NIE MA

Co pewien czas w przestrzeni publicznej pojawiają się informacje, że Zachód jest zmęczony wojną w Ukrainie i chce skłonić Kijów do rozmów pokojowych.

— Dużo dyskutujemy o tych naciskach Zachodu na Ukrainę, aby rozpoczęła negocjacje z Moskwą. Tylko problem polega na tym, że

nie ma żadnych widocznych oznak tej presji. Wszystkie oficjalne wypowiedzi po stronie zachodniej jednoznacznie wskazują, że oczywiście pokój jest potrzebny, ale nie może być żadnych rozmów pokojowych na warunkach Rosji i że te rozmowy nie mogą być prowadzone za plecami Ukrainy. Nie widzimy, aby to stanowisko w jakikolwiek sposób się zmieniło. Być może z wyjątkiem wypowiedzi kilku działaczy politycznych z różnych państw. To jest coś naturalnego, że w każdym kraju są politycy mający odrębne zdanie, które często jest w kontrze do oficjalnego stanowiska. Tym niemniej elita polityczna, osoby sprawujące realną władzę polityczną, nigdy czegoś takiego nie powiedziały. Przeciwnie — po każdej oficjalnej wizycie strony ukraińskiej słyszymy o nowym pakiecie pomocy — dzieli się swymi przemyśleniami nasz rozmówca.

6.>>

POLITYKA WEWNĘTRZNA USA

3 listopada Pentagon ogłosił kolejny pakiet pomocy wojskowej dla Ukrainy opiewający na 425 mln dolarów. Joe Biden nadal apełuje do Kongresu o uchwalenie pomocy dla walczącej Ukrainy na przyszły rok. Kongres, zdominowany przez Republikanów, na razie się temu sprzeciwia.

— Pomoc ze strony Stanów Zjednoczonych nadal jest udzielana. Tylko trzeba rozumieć, że dla polityków USA najważniejsi są obywatele amerykańscy. Często chcemy, aby wszyscy żyli tylko i wyłącznie Ukrainą. Tak nie jest i nie będzie. Elity polityczne wspierają Ukrainę, ale polityka wewnętrzna nadal istnieje. To, co widzimy, to jest naturalna walka polityczna, która jest elementem państw demokratycznych. Nie dostrzegam w tym przypadku żadnego szantażu, po prostu trwa walka polityczna. Po rządach Donalda Trumpa widzimy, że w Ameryce powstały duże podziały polityczne. Musimy szanować prawo Amerykanów do prowadzenia własnej polityki wewnętrznej. To jest kraj demokratyczny, gdzie każdy ma prawo wyrazić własne zdanie. Dostrzegamy różne niuanse, ale nie widzimy oznak tego, że Ukraina tej pomocy nie otrzyma. Ten artykuł i wywiad wpisuje się w praktykę zachodnią, aby wszechstronnie ukazać problem po to, by właśnie zwiększyć finansowanie na tym odcinku. Od czasu do czasu pokazywany jest problem z Chinami właśnie po to, by Kongres przeznaczył więcej środków na ten cel. Nie warto na wszystko to patrzeć zbyt krytycznie. Trzeba zrozumieć, że amerykańska pomoc dla Ukrainy jest absolutnie dobrowolna. Ameryka nigdy formalnie nie składała żadnych zobowiązań w tym zakresie. Tym niemniej pomoc jest udzielana. I jest to pomoc bardzo duża, dzięki której Ukraina, będąc państwem prowadzącym wojnę, nie ma problemów na przykład z paliwem, są płacone wynagrodzenia i emerytury. Państwo funkcjonuje mniej

więcej tak, jak w czasach pokoju. Tak się dzieje właśnie dzięki pomocy Zachodu. Nie widzę powodu do paniki — powiedział Papečkys.

UKRAINA NARZUCIŁA WŁASNE ZASADY GRY

Zdaniem eksperta nie jest prawdą, że ukraińska kontrofensywa jest nieudana.

— Załóżmy po prostu wyluszczyły wszystkie problemy, o których tak naprawdę było wiadomo wcześniej. Musimy zrozumieć, że kontrofensywa nie została przegrana, jak to niektórzy chcą pokazać. Nie udało się osiągnąć celów maksymalnych, czyli wyjścia na brzeg Morza Azowskiego. Jednak inne cele zostały osiągnięte. Od wiosny praktycznie do dnia dzisiejszego odebrano Rosji inicjatywę. Ukrainie udało się narzucić Rosji własne warunki prowadzenia wojny. Na zasadzie, gdzie i jak trwają boje. I Rosja musiała przyjąć zasady tej gry. Jestem przekonany, że gdyby nie było tej powolnej kontrofensywy, to Rosja zaatakowałaby na innych kierunkach. Nie wykluczam, że Rosjanie ponownie chcieli zaatakować Charków czy Kijów. Rosyjskie siły zbrojne nie mogły tego dokonać, ponieważ

zostały wyczerpane przez armię ukraińską — oświadcza ekspert.

BĘDZIE TRUDNY ROK

Dodaje, że zbliża się zima i chociaż walki nie ustaną, to z przyczyn atmosferycznych aktywne działania na froncie zostaną przerwane.

— Teraz obie strony rozpoczną przygotowania do przyszłorocznych akcji wojskowych — komentuje sytuację rozmówca.

Na obecnym etapie trudno prognozować, kiedy konflikt zostanie zakończony.

— Chciałbym tylko przypomnieć, że wojna iracko-irańska trwała osiem lat. Chociaż oba kraje nie miały ani takiej pomocy zagranicznej, ani takich zasobów, jakie ma na przykład Rosja. Dlatego niestety Rosja, mimo wielu problemów, ma narzędzia do prowadzenia długoletniej wojny. Z drugiej strony Ukraina drugi rok walczy jako państwo w pełni funkcjonujące. Udało się jej zmobilizować 750 tys. osób, których trzeba utrzymać. Są tworzone nowe jednostki wojskowe. Oczywiście druga strona przechodząc na reżim wojenny również się szykuje i z pewnością następny rok nie będzie łatwy dla Ukrainy — mówi Egidijus Papečkys. ■

■ Pełnowymiarowa inwazja Rosji w Ukrainie trwa prawie dwa lata Fot. EPA-ELTA

Nowy system sortowania odpadów w Wilnie: co powinni wiedzieć mieszkańcy?

Od 1 stycznia 2024 r. mieszkańcy Wilna będą musieli sortować nie tylko plastikowe, papierowe, metalowe i szklane opakowania oraz surowce wtórne, ale także odpady żywnościowe. Mieszkańcy stolicy będą proszeni o zbieranie ich w domu w oddzielnych pojemnikach z pomarańczowymi workami, które następnie będą wyrzucane do pojemników na mieszane odpady komunalne. Pozwoli to na identyfikację tych odpadów przez wileńskie urządzenia mechaniczno-biologicznego przetwarzania (MBT), oddzielenie ich od ogólnego strumienia i znacznie skuteczniejsze przetwarzanie.

NOWY SYSTEM BĘDZIE WPROWADZANY ETAPAMI

Przejsie na sortowanie odpadów spożywczych w Wilnie odbędzie się w kilku etapach. W pierwszej fazie, począwszy od stycznia przyszłego roku, posortowane odpady żywnościowe w pomarańczowych workach będą musiały być umieszczane we wspólnych pojemnikach na odpady mieszane. W wileńskim MBA zostaną one oddzielone od innych odpadów i przekształcone w kompost, a worki zostaną podane recyklingowi. W przyszłości do zbierania odpadów żywnościowych będą używane oddzielne pojemniki.

„Zmiany te dotkną dużą część gospodarstw domowych w Wilnie, dlatego wprowadzamy je stopniowo, rozumiejąc, że zapoznanie się z nimi i ukształtowanie nowych nawyków mieszkańcom zajmie trochę czasu. Wdrażając zmiany etapami, unikniemy znacznego wzrostu kosztów odbioru i zagospodarowania odpadów, który byłby spowodowany obsługą dodatkowych pojemników na odpady żywnościowe. Przejdziemy na korzystanie z tych pojemników w przyszłości, po osiągnięciu masy krytycznej populacji sortującej odpady żywnościowe” — mówi Adomas Bužinskas, dyrektor administracji miasta Wilna.

Według niego, wybrany w Wilnie model gospodarki odpadami żywnościowymi już się sprawdził nie tylko w

■ Pojemniki, do których będą wrzucane pomarańczowe worki

krajach skandynawskich, ale także na Litwie — podczas projektu pilotażowego mieszkańcy Ukmergė zaczęli z powodzeniem sortować odpady żywnościowe w ten sposób.

ZAPEWNIENIE NARZĘDZI DO SORTOWANIA DLA WILNIAN

Aby przejście na nowy system sortowania odpadów było jak najłatwiejsze, od grudnia tego roku planowane jest zapewnienie mieszkańcom Wilna środka do segregacji odpadów żywnościowych: pomarańczowych jednorazowych worków wykonanych z co najmniej 90 proc. z materiałów pochodzących z recyklingu, o długotrwałym użytkowaniu i pojemności 7 litrów. Pomarańczowe worki można wygodnie umieszczać w pojemnikach, aby segregować odpady żywnościowe w domu, a następnie wyrzucać je wraz z torbą do kontenerów na zmieszane odpady komunalne.

Worki i pojemniki będą dostępne od grudnia w samorządzie miasta Wilna, stołecznych starostwach i wileńskich punktach zbiórki odpadów wielkogabarytowych. Dokładne lokalizacje punktów dystrybucji narzędzi do segregacji odpadów żywnościowych oraz inne istotne informacje można znaleźć na stronie internetowej www.atliekueketetas.lt.

UDZIAŁ REALIZACJI ZMIAN W CAŁEJ UE

Litewskie gminy są zobowiązane do oddzielnego gospodarowania odpadami żywnościowymi od 2024 r. na mocy litewskiego ustawodawstwa, a

te zmiany zostały zainicjowane przez dyrektywę UE, która została wdrożona przez wszystkie państwa członkowskie Unii Europejskiej (UE). Oddzielenie odpadów żywnościowych od całego strumienia pozwala na zwiększenie ogólnej wydajności recyklingu, ochronę zasobów naturalnych, zmniejszenie ilości odpadów żywnościowych i wykorzystanie potencjału wtórnego wykorzystania odpadów żywnościowych.

„Segregacja odpadów żywnościowych jest ważna z punktu widzenia środowiska, gospodarki i społeczeństwa. Selektywna zbiórka i zarządzanie odpadami żywnościowymi wykorzystuje ich potencjał i oszczędza zasoby. Odpady żywnościowe są naturalnym nawozem, surowcem i mogą być wykorzystywane do produkcji energii z biogazu lub kompostu. Ponadto, oddzielając je od innych odpadów, nie zanieczyszczają one zmieszanych odpadów komunalnych, które trafiają do strumienia, co zwiększa potencjał skutecznego recyklingu pozostałych odpadów” — mówi Tomas Vaitkevičius, dyrektor Centrum Gospodarki Odpadami Okręgu Wileńskiego (VAATC).

Ma on nadzieję, że mieszkańcy miasta szybko dostosują się do nowego systemu sortowania odpadów i docenią jego liczne zalety. Jednocześnie ma nadzieję, że zachęcanie do selektywnej segregacji odpadów żywnościowych jeszcze bardziej podniesie świadomość mieszkańców miasta na temat marnowania żywności i ilość odpadów żywnościowych zacznie spadać w dłuższej perspektywie.

8.>>

CO POWINNI WIEDZIEĆ MIESZKAŃCY?

Gdzie mogę odebrać pomarańczowe worki i pojemniki (kubły)?: Począwszy od grudnia (dokładne daty zostaną podane później) materiały do sortowania odpadów żywnościowych będą dostępne do odbioru w samorządzie miasta Wilna, starostwach i wileńskich punktach zbiórki odpadów wielkogabarytowych. Od stycznia 2024 r. planowana jest dodatkowa dystrybucja w miejscach często odwiedzanych przez mieszkańców, takich jak parkingi dużych centrów handlowych w Wilnie. Mapa przedstawiająca dokładną lokalizację punktów dystrybucji znajduje się na stronie www.atliekuetiketas.lt. Zachęcamy mieszkańców miasta do solidarności i zadbania o swoich krewnych, sąsiadów i przyjaciół, którzy nie są w stanie samodzielnie odebrać pojemników i worków na odpady żywnościowe.

■ Pojemnik do sortowania odpadów

Co wrzucać do pomarańczowych worków: Wyrzucaj żywność, która nie nadaje się już do spożycia (pamiętaj, aby ją rozpakować), obierki, skórki, tarki, fusy po kawie i herbacie, torebki po herbacie, rośliny domowe i ich części, ręczniki papierowe i serwetki, suplementy diety, które nie nadają się już do spożycia (pamiętaj, aby je roz-

pakować) oraz inne odpady organiczne, ulegające biodegradacji.

Co zrobić z zapelnionym pomarańczowym workiem? Po zebraniu odpadów żywnościowych napelniony pomarańczowy worek należy szczelnie zawiązać podwójnym węzłem (aby zapobiec rozsypaniu) i wyrzucić do pojemnika na mieszane odpady komunalne.

Czy nowy system będzie dodatkowo kosztował mieszkańców miasta: Od 1 stycznia 2024 r. rachunki mieszkańców Wilna za gospodarowanie odpadami nieznacznie wzrosną. Wzrost ten będzie jednak spowodowany nie tylko nowym systemem gospodarowania odpadami żywnościowymi, ale także ogólnymi rosnącymi kosztami gospodarowania odpadami w Wilnie. Mieszkańcy nie poniosą żadnych dodatkowych kosztów związanych ze zbiórką i wywozem odpadów żywnościowych.

Zam. 2733

Mieszkańcy okręgu wileńskiego otrzymają pojemniki na gromadzenie oleju

Mieszkańcy okręgu wileńskiego będą mogli w zrównoważony i wygodny sposób gromadzić resztki oleju. W październiku w dużych punktach gromadzenia odpadów wielkogabarytowych, zarządzanych przez Centrum Zagospodarowania Odpadów Okręgu Wileńskiego (lit. Vilniaus apskrities atliekų tvarkymo centras, VAATC), startowała dystrybucja specjalnych pojemników o pojemności 3,5 litra do gromadzenia zużytego oleju.

Olej, pozostały po produktach lub przyrządzaniu jedzenia, często jest wylewany do zlewu lub toalety, zapominając, iż tłuszcz osiadły na ściankach rur może zatkać kanalizację. Aby zachęcić ludzi do odpowiedzialnego postępowania z odpadami domowymi, mieszkańcom Wilna zostanie rozdysponowanych 25 tys. pojemników do gromadzenia oleju.

W tych specjalnych pojemnikach można wygodnie gromadzić resztki oleju. VAATC zauważa, że w tych pojemnikach należy gromadzić olej pozostały po smażeniu na patelni lub we frytownicy, np. po przygotowaniu

frytek, pączków lub podobnych dań. Także należy gromadzić olej nadający się do przetworzenia, pozostały po gotowych do spożycia produktach, takich jak tuńczyk, śledzie, szproty, makrele, kulki serowe, nadziewane oliwki, suszone pomidory i in. Również ważne jest gromadzenie przeterminowanego oleju spożywczego, nie nadającego się do spożycia ze względu na zmianę smaku.

■ W tych specjalnych pojemnikach można wygodnie gromadzić resztki oleju

Do pojemników na resztki oleju nie wolno wlewać olejów kosmetycznych, syntetycznych, technicznych, a także spożywczych, które są wyłącznie składnikiem innych produktów spożywczych, np. majonezu.

Olej nie nadający się do użycia, zgromadzony w specjalnych lub innych pojemnikach, można będzie dostarczyć do dowolnego działającego w regionie dużego punktu gromadzenia odpadów wielkogabarytowych. Adresy punktów oraz godziny ich pracy można znaleźć tutaj.

VAATC informuje, że zbiórka oleju nie nadającego się do użycia pozwoli na wykorzystanie go do produkcji biopaliw. Jednocześnie uniknie się niepotrzebnego i niebezpiecznego zanieczyszczenia: wylewając olej do systemu kanalizacyjnego osadza się on na ścianach rur, utwardza i zatyka rurociągi, naprawa których powoduje wiele niedogodności dla mieszkańców oraz wymaga dodatkowych kosztów.

Zam. 2734

Niniejszy materiał powstał na zlecenie władz miasta Wilna. Treść opłacona.

Wystawa o Powstaniu Styczniowym w 160. rocznicę zrywu niepodległościowego

Justyna Giedrojc

Na planszach przedstawiony jest przebieg największego zrywu niepodległościowego przeciwko rosyjskiemu zaborcy.

NIERÓWNE SIŁY

Powstanie 1863–1864 r. rozpoczęło się w styczniu w Królestwie Polskim, w lutym zaś na terenach dawnego Wielkiego Księstwa Litewskiego. Zryw miał na celu przywrócenie dawnej Rzeczypospolitej Obojga Narodów, przynajmniej na terenach okupowanych i włączone do Imperium Rosyjskiego pod koniec XVIII w. Skierowane przeciwko Rosji powstanie objęło wszystkie ziemie wchodzące w skład imperium, jednak najcięższe walki toczyły się na ziemiach etnicznych Polaków i Litwinów oraz w zachodniej Białorusi. Siły powstańców styczniowych nie miały ani sprawnego dowodzenia, ani zasobów broni, ani pieniędzy, ani wsparcia międzynarodowego. Rosja stłumiła bunt późną jesienią 1864 r.

Ekspozycja oprócz specyfiki powstańczej pokazuje przemiany, które zaszły w społeczeństwie w czasie powstania, naświetla też rolę odegraną w walce przez poszczególne grupy społeczne.

ROLA KOBIET I OŻYWIENIE PAMIĘCI O WSPÓLNEJ WALCE

Zaakcentowana została m.in. rola kobiet w Powstaniu Styczniowym.

— Podczas Powstania Styczniowego kobietom zabroniono udziału w działaniach wojennych. Nie mogły one walczyć tak jak Emilia Plater w Powstaniu Listopadowym w latach 1830–1831. Kobiety więc na różne sposoby pomagały powstańcom. Powstawały kobiece zrzeszenia, które zbierały dobrowolne datki na cele powstania, zajmowały się dostawą broni, opiekowały się aresztowanymi i członkami ich rodzin, fałszowały dokumenty potrzebne do opuszcze-

Wystawę, w ramach obchodów 160. rocznicy Powstania Styczniowego, przygotował Litewski Instytut Historii w Wilnie

nia kraju. W taką działalność zaangażowało się m.in. wiele mieszkank Wilna — urzędniczek, fotografek, żon artystów, właścielek prywatnych pensjonatów dla dziewcząt, guwernantek i sióstr zakonnych. Kobiety te były śledzone, część z nich uwięziono w klasztorze Misjonarzy, który w czasie powstania został zamieniony na więzienie polityczne. Niektóre kobiety zostały zesłane. Po powrocie z zesłania, uczestniczki powstania zaczęły żądać, by zapewniono kobietom nowe możliwości edukacyjne, zawodowe i

społeczne — opowiada „Kurierowi Wileńskiemu” dr Olga Mastianica-Stankevič, pracowniczka Instytutu Historii, współorganizatorka wydarzenia.

Jak zauważają organizatorzy, wystawa ma na celu wspieranie tradycji oraz ożywienie pamięci o wspólnej walce narodów o niepodległość i wolność polityczną.

Ekspozycja będzie czynna do 20 listopada. Następnie będzie można ją zobaczyć w różnych miastach Litwy. ■

Fot. Marian Paluszkiwicz

Organizatorzy wystawy: dr Virgilijus Pugačiauskas, dr Zita Medišauskienė i dr Olga Mastianica-Stankevič z Litewskiego Instytutu Historii

Drożeją konsultacje lekarskie, kolejki do specjalistów się skracają

Justyna Giedrojć

Stawka za udzielone dla pacjentów konsultacje wzrosła dla lekarzy 18 specjalności. „W celu zmniejszenia kolejek w placówkach medycznych od początku października podwyższona została stawka za konsultacje lekarskie. Dotyczy to kolejnych 18 lekarzy-specjalistów” — poinformował resort zdrowia.

Wyżej wycenione będą konsultacje z chirurgiem jamy brzusznej, alergologiem (w tym alergologiem dziecięcym), immunologiem klinicznym, chirurgiem jamy ustnej, lekarzem chorób zakaźnych, koloproktologiem, chirurgiem naczyniowym, torakochirurgiem (chirurg klatki piersiowej), urologiem, chirurgiem szczękowo-twarzowym, lekarzem chorób wewnętrznych, nefrologiem, pulmonologiem, chirurgiem, a także lekarzem dziecięcym. Od 7 października br. wyższe stawki przysługują 37 usługom świadczonym w zakresie opieki medycznej.

PLANUJE SIĘ PRZEZNACZYĆ PONAD 17 MLN EURO

W taki sposób placówki medyczne są zachęcane do udzielania rozszerzonych konsultacji, czyli podczas jednej wizyty u lekarza pacjent będzie badany kompleksowo, przeprowadzi się więcej badań.

— W wielu przypadkach po rozszerzonej konsultacji powtórna wizyta dla pacjenta nie będzie konieczna i tym samym zmniejszą się kolejki do wielu lekarzy specjalistów. Dla lekarzy opłata za tego rodzaju konsultacje wzrośnie o 30–50 proc. Stawki wzrosną w tych placówkach medycznych, które mają podpisaną umowę z Państwową Kasą Chorych. Dotyczy to także prywatnych placówek medycznych — wyjaśnia w rozmowie z „Kurierem Wileń-

Ministerstwo Ochrony Zdrowia RL poinformowało o podwyżce stawek za rozszerzone konsultacje lekarskie. Taka decyzja nie uderzy jednak po kieszeni pacjenta.

skim” Jolanta Normantienė, specjalistka z resortu zdrowia.

Zaznacza, że podwyżki nie uderzą po kieszeni pacjenta.

— W tym celu zostaną wykorzystane środki z Funduszu Obowiązkowego Ubezpieczenia Zdrowotnego. Ogółem w tym roku planuje się przeznaczyć ponad 17 mln euro — wyjaśnia specjalistka.

BADANIA KOMPLEKSOWE

Przede wszystkim drożeją konsultacje, podczas których pacjent jest badany kompleksowo. Stawki rozszerzonych konsultacji lekarskich, podczas których dokonuje się dwóch lub więcej zabiegów, są podwyższane kilkusetkrotnie. Od 1 kwietnia br. obowiązują trzy rodzaje konsultacji specjalistycznych: konsultacja, konsultacja z jedną interwencją oraz konsultacja z dwiema i większą liczbą interwencji. Cena konsultacji przy wykonaniu dwóch i więcej zabiegów w tym roku zostaje podniesiona już po raz drugi. Od kwietnia br. zwiększono stawkę konsultacji u

15 lekarzy specjalistów — kardiologów dorosłych i dzieci, neurologów, endokrynologów, reumatologów, gastroenterologów, położników-ginekologów, dermatologów-wenerologów, oftalmologów, otorynolaryngologów i traumatologów-ortopedów.

PIERWSZY ETAP

W pierwszym etapie wybrani zostali specjaliści, których specjalizacja obejmuje diagnostykę i leczenie chorób stanowiących główne przyczyny zgonów na Litwie lub tacy, u których występują najdłuższe kolejki oczekujących. „Po podwyżce stawek za konsultacje u szeregu specjalistów odnotowaliśmy, że terminy oczekiwania na najbliższe wizyty lekarskie stały się znacznie krótsze. Ta decyzja spowodowała, że w terminie kwiecień-sierpień br. dokonano blisko 93 tys. konsultacji lekarzy specjalistów obejmujących przeprowadzenie bardziej szczegółowych badań” — podkreślił minister ochrony zdrowia Arūnas Dulkys. ■

■ Podczas każdej wizyty u lekarza pacjent będzie badany kompleksowo Fot. M. P.

30 lat z „Elipsą” w gronie wiernych przyjaciół

„30 lat minęło jak jeden dzień” — podczas świętowania 30-lecia Twórczego Związku Polskich Malarzy na Litwie dzieliła się swoimi wrażeniami prezes tego związku twórczego Danuta Lipska.

Agnieszka Skinder

Serdecznie witała bardzo licznie przybyłych gości do Domu Kultury Polskiej w Wilnie. Głównie byli to przyjaciele i sympatycy „Elipsy”, przedstawiciele licznych organizacji polskich, poeci, artyści, nauczyciele, dziennikarze. Uroczystość swoją obecnością zaszczytili także ambasador RP w Wilnie Konstanty Radziwiłł, konsul RP w Wilnie Irmina Szmalec, posłanka na Sejm RL Rita Tamašunienė, wiceprzewodnicząca Akcji Wyborczej Polaków na Litwie-Związku Chrześcijańskich Rodzin Wanda Krawczonok, radna miasta Wilna Renata Cytacka.

Było to piękne i rodzinne spotkanie ludzi, którzy kochają sztukę, poezję, pieśń. W części artystycznej uroczystości wystąpili Weronika Sienkiewicz, zespół „Wilnianki”, było też dużo poezji — wielu członków „Elipsy” to nie tylko utalentowani mistrzowie pędzla i ołówka, ale także poeci, autorzy wielu tomików poetyckich.

Gratulacjom, słowom uznania od przybyłych nie było końca. Zebrani dziękowali za twórczość, zabarwienie świata w piękne kolory i oczywiście za trwanie w polskości.

Ambasador RP w Wilnie Konstanty Radziwiłł był pełen uznania dla pracy tego polskiego grona ludzi żyjących w świecie twórczości i wartości duchowych. Pan ambasador na ręce pani Danuty Lipskiej w imieniu ministra kultury i dziedzictwa narodowego RP Piotra Glińskiego wręczył Twórczemu Związkowi Polskich Malarzy na Litwie „Elipsa” zaszczytną odznakę „Zasłużony dla Kultury Polskiej”. Pani prezes „Elipsy” wzruszyła się do łez. „Mam piękną widokówkę od pani Danuty jej autorstwa. Wcale nie chciałam jej wysyłać komuś, ta piękna pocztówka u mnie służy jako mały obrazek w moim domu” — dzie-

■ Było to piękne i rodzinne spotkanie ludzi, którzy kochają sztukę, poezję, pieśń

kowała i gratulowała Rita Tamašunienė przekazując jednocześnie list gratulacyjny.

„Już 30 lat jesteście wierni swemu hasłu »Nieść sztukę do widza«. Niesiecie, robicie to na celująco, dziękuję za upiększanie świata, naszej codzienności” — mówiła Wanda Krawczonok, która przekazała też zaproszenie od Waldemara Tomaszewskiego, piękny bukiet róż oraz zaproszenie na wyjazd zarządu „Elipsa” do europarlamentu w Strasburgu.

Prezes projektu „Wileńszczyzna jest kobietą” Anna Złotkowska gratulując „Elipsie” przypomniała o zaproszeniu na wspólny międzynarodowy, charytatywny projekt — bożonarodzeniowy jarmark, który się odbywa corocznie w pierwszą sobotę grudnia w Ratuszu Wileńskim, gdzie w dużej liczbie przedstawiane są prace między innymi „Elipsy”, które się przyczyniają do szczęścia widocznego na twarzach beneficjentów.

Dziennikarka Krystyna Adamowicz przypomniała o bardzo cie-

kawych chwilach z życia Danuty Lipskiej — jej udziale w tworzeniu Związku Polaków na Litwie w dawnych latach powstawania związku, prowadzeniu zajęć plastycznych dla polskich dzieci w szkółce sobotniej „Kogucik”, wояżach do Polski, gdzie w kościołach Warmii i Mazur ludzie modlą się przy obrazie Matki Boskiej Ostrobramskiej, autorstwa pierwszego prezesa „Elipsy” Stanisława Ławrynowicza.

Wszystkich słów uznania i gratulacji, które padły podczas tej uroczystości nie da się wymieni. A jako że bohaterami uroczystości są członkowie Twórczego Związku Polskich Malarzy na Litwie, „Kurier Wileński” porozmawiał właśnie z nimi:

Bożena Naruszewicz: „Dzisiaj jak nigdy rozumiem, że bycie częścią czegoś wielkiego jest rzeczą niezwykłą. W pojedynkę możemy dużo zdziałać, ale razem możemy jeszcze więcej. I to widać słyhać i czuć”.

12.>>

Iwona Dakiniewicz: „Jestem świeżą członkinią »Elipsy«, w tym związku jestem dopiero dwa lata. To, że tu jestem, daje mi radość, motywację do tworzenia, do bycia, trzymania się razem, do wspierania jeden drugiego. To, czego dzisiaj się dowiedziałam podczas świętowania jubileuszu, co mówili występujący też goście o naszej pani prezes Danucie Lipskiej, jeszcze bardziej mnie uskrzydliło, to po prostu bomba. Jestem bardzo dumna, że jestem jednym z członków »Elipsy«”.

Krystyna Użenaitė: „Czujemy się tu bardzo rodzinie, jest tu ciepło, miło i bardzo się cieszę, że należę do »Elipsy«. Pamiętam, jak świętowaliśmy 25-lecie, bo jestem tu 7 lat, te lata bardzo szybko minęły. Wszyscy czujemy się tu bardzo dobrze. Jesteśmy bardzo zgrani, zaprzyjaźnieni, taka twórcza rodzina”.

Renata Utowka: „Bycie w tej twórczej wspaniałej rodzinie nie daje spać, jeść, odpoczywać, pani Dana ciągle coś organizuje, to jedna wystawa, to druga. Mobilizuje do pracy bardzo, pani Dana wciąż mówi: »w tym miesiącu mamy taką wystawę, a teraz wieziemy do Polski taką wystawę, tam musi być tyle obrazów, taka tematyka« — więc mamy naprawdę dużo tu działalności i jest wynik tego wszystkiego. Żeby nie pani Dana, tworzylibyśmy o połowę mniej”.

Czesław Połowski: „Jestem tu od samego początku, z przerwami co prawda. Dzisiaj jest wielkie święto dla nas — tu nie tylko malujemy, ale też współzjemy i każdy jest inaczej czuły na to malarstwo, mamy różnorodne dyskusje. Dobrze, gdy podczas wspólnych wystaw można spojrzeć na swoje obrazy z nieznanego strony, porównać z innymi, daje to natchnienie do pracy i żeby wśród kolegów wypaść nie najgorzej”.

Aleksander Subotkiewicz: „To już mój drugi jubileusz. Dobrze być wśród ludzi, którzy mają takie same zainteresowania, w swoim kręgu. Na naszych oczach ludzie się zmieniają, starają się nie kopiować, a wylapują coś w innych i przynoszą na swoją twórczość. Jeśli spojrzymy na chronologię każdego autora, to wszystko się zmienia: ktoś zaczął w innej technice pracować, ktoś pobrał ja-

Ambasador RP Konstanty Radziwiłł na ręce Danuty Lipskiej wręczył Twórczemu Związkowi Polskich Malarzy na Litwie „Elipsa” zaszczytną odznakę „Zasłużony dla Kultury Polskiej”

kieś nowe style. Nie kopiujemy, ale uczymy się jeden od drugiego, uzupełniamy się”.

Jurij Wytegorow: „Z Danutą znamy się jeszcze od czasów szkoły — »Piątki« (polsko-rosyjskiej), czyli od dzieciństwa. Cieszę się, że należę do »Elipsy«, że mogę brać udział w wystawach, że z kolegami mamy wspólne zainteresowania — rozumiemy się nawzajem i jest tu harmonia”.

Danuta Lipska: „Jestem bardzo szczęśliwa, że doczekałam takiej daty 30-lecia, że »Elipsa« żyje i nadal będzie żyła. I po mnie będzie żyła. My niesiemy piękno ludziom, szczególnie to jest potrzebne teraz — w czasach trudnych, w czasach wojen. My — Polacy na Litwie — upiększa-

my tę Litwę, upiększamy ludzi, żeby każdy człowiek przyszedł do nas i uśmiechnął się patrząc na nasze obrazy, by był dumny z nas. To tworzymy dla was, dla widza. Dumna jestem nie tyle z tego święta, choć przyznaję, że jestem bardzo szczęśliwa, ale najbardziej dumna jestem z malarzy, są kochani, subtelni, bardzo pomocni we wszystkim, wyrozumiali, o szerokiej pięknej duszy, kocham ich bardzo”.

W holu Domu Kultury Polskiej odbywa się obecnie jubileuszowa wystawa prac Twórczego Związku Polskich Malarzy na Litwie „Elipsa”. Jest ich aż 193. ■

Fot. autorka

Dziennikarka Krystyna Adamowicz przypomina o bardzo ciekawych chwilach z życia Danuty Lipskiej

Czy w maju 2024 Litwę czekają wybory bez wyboru?

Antoni Radczenko

Patrząc na sondaże prezydenckie, to widzimy, że Gitanas Nausėda jest na pierwszym miejscu, natomiast drugie, trzecie i czwarte miejsca są wolne — mówi Andrzej Pukszo, którego zdaniem winę za taką sytuację ponoszą liderzy partyni, którzy nie potrafią być lokomotywami prowadzącymi ku zwycięstwu.

Gitanas Nausėda pozostaje liderem rankingów politycznych, jeśli chodzi o zaufanie społeczne. Pozytywnie urzędującego prezydenta ocenia 21,8 proc. mieszkańców kraju. Tak wynika z badań opinii publicznej przeprowadzonych przez agencję Baltijos tyrimai na zlecenie agencji informacyjnej ELTA. W lipcu działalność prezydenta pozytywnie oceniali trochę ponad 24 proc. badanych. Na drugim miejscu danego rankingu znalazła się była prezydent Dalia Grybauskaitė, która cieszy się zaufaniem społecznym na poziomie 8,1 proc.

GITANAS NAUSĖDA NADAL POZA KONKURENCJĄ

Na dalszych miejscach znaleźli się liderzy Związku Demokratów „W imię Litwy” Saulius Skvernelis (6,5 proc.) oraz socjaldemokratów Vilija Blinkevičiūtė (6,4 proc.).

— Z jednej strony wydaje się, że w krajach postsocjalistycznych ludzie lubią koncentrować się na jednej lub maksymalnie kilku osobowościach. Z drugiej strony, niestety przez ostatnie 3–4 lata nie pojawiły się nowe postacie polityczne. Dotyczy to szczególnie partii politycznych. Widzimy, że ponownie mogą uczestniczyć w wyborach Saulius Skvernelis i Vilija Blinkevičiūtė, ale żaden z tych polityków pod względem popularności nie dorasta nawet do kostek Gitanasa Nausėdy. Pojawił się niedawno komentarz

Popularność Ignasa Vėgėlė, sędzi Andrzej Pukszo, wynika z mody na kandydatów bezpartyjnych **Fot. Dainius Labutis, ELTA**

Rimvydas Valatki, który napisał, że w przyszłorocznych wyborach prezydenckich praktycznie nie będziemy mieli żadnego wyboru. Faktycznie na dzień dzisiejszy wydaje się, że obecny prezydent jest absolutnym pewniakiem. I to pomimo tego, że ciągle próbuje się wyciągnąć na światło dzienne różne niekorzystne dla niego sprawy. Jak chociażby przynależność do partii komunistycznej lub naciski na VSD. Niestety, kiedy oponenti nie potrafią zaproponować alternatywy, to te wszystkie działania nie mają żadnego wpływu — oświadcza w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” politolog z Uniwersytetu Witolda Wielkiego Andrzej Pukszo.

PARTIE TRACĄ ZAUFANIE, PREZYDENT JE ZYSKUJE

Zdaniem politologa popularność Nausėdy można wytłumaczyć na dwa sposoby. Po pierwsze, sam urząd prezydenta od zawsze cieszył się większym zaufaniem społecznym niż inne wysokie stanowiska polityczne w kraju. Po

drugie — dziś możemy dobrze obserwować kryzys wewnętrzny w partiach.

— Liderzy poszczególnych partii muszą uczestniczyć w wyborach i być tymi lokomotywami. Niestety wszystko wskazuje na to, że żaden z liderów nie będzie mógł zagrozić obecnemu prezydentowi. Mamy do czynienia z pewnym kryzysem. Partie stały się zamkniętymi klubami, gdzie nie wiadomo, na jakich zasadach ludzie tam robią karierę. Nie wiadomo, na jakich zasadach funkcjonuje i jest wybierany zarząd lub rada partii. To wszystko obniża zaufanie społeczne do ugrupowań politycznych. Dlatego ci kandydaci, którzy zostali wytypowani przez partie, nie mają żadnych szans — wyjaśnia Pukszo.

Pod koniec października zostały opublikowane sondaże partyjne, przeprowadzone przez Vilmorus na zlecenie dziennika „Lietuvos rytas”, z których wynikało, że największą popularnością cieszą się socjaldemokraci (18 proc.), konserwatyści (9, 3 proc.) oraz Związek Demokratów (7,5 proc.).

14.>> VĖGĖLĖ I GRYBAUSKAITĖ: CO ICH ŁĄCZY?

W przypadku badań przeprowadzonych przez Baltijos tyrimai do pierwszej piątki działaczy społecznych z największym zaufaniem społecznym trafił też adwokat Ignas Vėgėlė, który cieszy się popularnością wśród 5,5 proc. badanych. Część komentatorów litewskiego życia politycznego nazywa Vėgėlė „czarnym koniem” wyborów prezydenckich. Choć sam adwokat oficjalnie nie ogłosił, że zamierza ubiegać się o najwyższe stanowisko w państwie.

— To jest litewski fenomen, czy wręcz moda na liderów niepartyjnych. Na liderów, którzy przychodzą do polityki „ze strony”, czyli nie są powiązani z żadną opcją polityczną. Trzeba pamiętać, że w taki sposób do pałacu prezydenckiego trafiła też Dalia Grybauskaitė. Nie była związana z żadną partią. I do dzisiaj cieszy się sporym zaufaniem. Trzeba też przyznać, że jej dwie kadencje, podobnie jak kadencje Valdas Adamkusa były dosyć udane. I to, co już mówiłem, wcześniej nie pojawiły się nowe twarze, oprócz Nausėdy. Jeśli spojrzymy na różne sondaże i rankingi, to widzimy, że jest Nausėda i dalej pustka. Można powiedzieć, że jeśli on jest na pierwszym miej-

scu, to drugie, trzecie i czwarte miejsca są wolne — skomentował sytuację Andrzej Pukszo.

KANDYDACI PARTYJNI I BEZPARTYJNI

Tuż za Vėgėlė, na miejscu szóstym, uplasował się były prezydent Valdas Adamkus, którego darzy zaufaniem 5,3 proc. wyborców. Na dalszych miejscach znaleźli się Ingrida Šimonytė (4,9 proc.), Andrius Tapinas (4,1 proc.), Visvaldas Matijošaitis (3 proc.), Arvydas Anušauskas (2,9 proc.), Viktorija Čmilytė-Nielsen (2,2 proc.), Remigijus Žemaitaitis (2,1 proc.), Ramūnas Karbauskis (2 proc.), Gabrielius Landsbergis (1,8 proc.).

Wybory prezydenckie mają odbyć się w maju 2024 r. Dotychczas o swej decyzji uczestniczenia w wyborach poinformowało sześć osób. Wśród których trzech to kandydaci partyjni. Związek Chłopów i Zielonych wystawił byłego ministra zdrowia Aurelijusa Vėrygę. Od konserwatystów ma kandydować premier Ingrida Šimonytė, a od Partii Regionów — Mantas Varaška. Poza tym swą chęć do wyścigu o fotel prezydencki zadeklarowali Eduardas Vaitkus, były dowódca Sił Zbrojnych Litwy Valdas Tutkus oraz działacz społeczny Antanas Kandrotas. ■

TVP
WILNO

Gitanas Nausėda pozostaje liderem, jeśli chodzi o zaufanie społeczne
Fot. Josvydoas Elinskas, ELTA

Rośnie bezrobocie

Stopa bezrobocia na Litwie w trzecim kwartale wyniosła 6,2 proc. i w porównaniu z drugim kwartałem wzrosło o 0,3 proc. W ciągu roku bezrobocie wzrosło o 0,5 proc. — podała Państwowa Agencja Danych.

Poziom bezrobocia wśród mężczyzn w trzecim kwartale br. wynosił 7 proc., wśród kobiet — 5,4 proc. Wśród osób w wieku od 15 do 24 lat — 11,9 proc. W ciągu kwartału wzrósł o 3,4 proc., w ciągu roku — o 1,4 proc. W okresie od lipca do września na Litwie było 97,5 tys. osób bezrobotnych.

Tragedia w wileńskim domu starców

W wyniku pożaru, do którego doszło w czwartek wieczorem w domu starców „Senevita” w Wilnie przy ul. Balžio, zginęły dwie osoby, trzy kolejne trafiły do szpitala. 36 osób ewakuowano do sali fizjoterapii, po czym zostały przewiezione do Niemenczyna.

Jedna osoba zmarła w wyniku silnych poparzeń. Prawdopodobnie pożar wybuchł właśnie w jej pokoju. Jak podała policja, do pożaru w trzypiętrowym domu starców „Senevita” doszło w czwartek ok. godz. 23.24. Wiele osób zatrąło się dymem. Udzielono im pomocy na miejscu.

Przyczyną pożaru mogło być palenie papierosów. Pożar zlikwidowano po godz. 1 w nocy. Na miejscu pracowały ekipy strażaków, pogotowia i policji.

ZW/BNS
Fot. Pixabay

Ekologia na cmentarzach: więcej modlitwy, mniej odpadów

Justyna Giedrojć

Często jednak zapomina się później uprzątnąć przyniesione ozdoby. Plastikowe śmieci niekiedy pozostają do wiosny. Ekolodzy co roku w przededniu świąt zwracają się do mieszkańców z apelem, by nie przyczyniali się do tworzenia wielu ton śmieci z plastiku, których później nie da się poddać recyklingowi. Duchowni zaś zaznaczają, że modlitwa i pamięć oraz jedno symboliczne światełko na grobie bliskiej osoby znaczą dużo więcej niż dziesiątki zapalonych zniczy.

SZCZEGÓLNIENIE NALEŻY UNIKAĆ SZTUCZNYCH BUKIETÓW

— Z roku na rok z cmentarzy wywozi się coraz większe ilości śmieci i to nie tylko po świątach. W październiku w porównaniu z tym samym okresem ubiegłego roku liczba odpadów na stołecznych cmentarzach wzrosła o 8 proc. Na cmentarzu przynoszona jest coraz większa liczba zniczy, wianków, kwiatów — zauważa w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Diana Lubé, dyrektorka biznesowa przedsiębiorstwa Ecoservice.

Firma ta dba o porządek na wszystkich 52 stołecznych cmentarzach.

— Nie dekorujmy grobów bliskich setkami zniczy czy ogromnymi wiązkami plastikowych kwiatów. Szczególnie należy unikać sztucznych bukietów, które wyprodukowane są z drutów znajdujących się wewnątrz plastikowych łądóg oraz ze sztucznego tworzywa, z którego wykonane są liście i płatki. Właśnie z powodu zawartości w nich różnego rodzaju materiałów nie mogą być one ponownie przetworzone. Tego rodzaju dekoracje są totalnym złem z punktu widzenia recyklingu i ekologii. Podczas

Co roku w listopadzie z cmentarzy wywożone są tony odpadów. W dniach Wszystkich Świętych oraz Zadusznym ludzie przynoszą na groby bliskich ogromne liczby zniczy oraz plastikowych ozdób.

Do recyklingu nadają się wszystkie szklane znicze, nawet ze śladami parafiny czy wosku **Fot. Marian Paluszkiewicz**

sprzątania grobów należy je wrzucać do pojemników przeznaczonych na odpady zmieszane, nienadające się do recyklingu. Stanowczo lepsze są żywe kwiaty. Gdy zwiędną, należy je wrzucić do pojemników przeznaczonych na bioodpady. Następnie z ulegających naturalnemu rozkładowi odpadów produkowany jest kompost. Kwiaty doniczkowe należy koniecznie wyjąć z doniczki. Powinniśmy także pamiętać, by zarówno plastikowe doniczki czy dekoracyjny, pokryty warstwą plastiku papier, wrzucić do pojemników na plastik — zaznacza rozmówczyni.

NIE WSZYSTKIE ZNICZE NADAJĄ SIĘ DO RECYKLINGU

— Z punktu widzenia ekologii najbardziej odpowiednie są szklane znicze. Po pierwsze można je wykorzystać wielokrotnie, zmieniając tylko wkład. Po drugie, nawet znicze

zalane woskiem czy parafiną nadają się do ponownego przetworzenia na kolejne wyroby ze szkła. Należy je wrzucać do pojemników na szkło razem z metalowymi pokrywkami. Pokrywki następnie są rozdzielane za pomocą magnesu — wyjaśnia specjalistka.

Warto też wiedzieć, że plastikowe znicze ze śladami parafiny czy wosku nie nadają się do recyklingu. Takie zużyte znicze można jedynie utylizować. Przedtem trzeba je wrzucić do pojemnika na odpady zmieszane. Dlatego lepiej jest kupić i przynieść na cmentarz znicze ze szkła. Nie należy też zapominać o wiankach z żywych kwiatów. Nie wolno jednak ich wrzucać do pojemnika na bioodpady, ponieważ w wiankach oprócz kwiatów, gałązek czy liści znajdują się też elementy plastikowe czy metalowe oraz gąbka, którą należy wrzucić do pojemnika na odpady zmieszane. ■

Wkrótce podwoje otworzy pierwsze na Litwie Centrum Opieki nad Dzikimi Zwierzętami

Honorata Adamowicz

Lekarze weterynarii i opiekunowie zajmą się w nim opieką, dozorem i leczeniem dzikich zwierząt zabranych ze środowiska naturalnego, schwytanych czy skonfiskowanych.

— Dzikie zwierzęta będą trafiały do nas na różne sposoby. Na przykład, jeśli ktoś znajdzie ranne zwierzę, ma zadzwonić pod ogólny numer alarmowy 112, a połączenie zostanie skierowane do Centrum Opieki nad Dzikimi Zwierzętami LUNZ. Specjaliści centrum oceniają zgłoszenie, a lekarz weterynarii uda się do miejsca, w którym znajduje się ranne dzikie zwierzę, aby zapewnić mu niezbędną opiekę i w razie potrzeby przewiezie je do centrum w celu dalszego leczenia i procesu rehabilitacji. Nasze centrum będzie także opiekowało się dzikimi zwierzętami, które zostaną skonfiskowane przez organy państwowe za nielegalne przetrzymywanie czy nielegalny handel — mówi w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Justina Morkūnaitė, szefowa Centrum Opieki nad Dzikimi Zwierzętami.

SKOMPLIKOWANY PROCES PLANOWANIA PRACY

— To zupełnie nowa działalność, która nigdy wcześniej nie miała miejsca. Sam proces planowania jest dość skomplikowany. Jednym z głównych obszarów działalności jest ratowanie rannych dzikich zwierząt. Sądzimy, że może nastąpić napływ dzikich zwierząt, ponieważ społeczeństwo jest dość aktywne, dba o ich dobrostan i może być ich dużo. Nasze centrum będzie opiekować się szeroką gamą dzikich zwierząt, które będą wymagać opieki weterynaryjnej. Przewidujemy, że najczęstszymi gatunkami będą ptaki, takie jak

W 2024 roku swoją działalność rozpocznie pierwsze w kraju Centrum Opieki nad Dzikimi Zwierzętami Litewskiego Uniwersytetu Nauk o Zdrowiu (LUNZ).

bociany, a także gady, płazy, drapieżniki, różne ssaki, zwierzęta kopytne. Gdy dzikie zwierzęta zostaną wyleczone, zrehabilitowane i będą zdolne do samodzielnego życia, zostaną wypuszczone do swoich naturalnych siedlisk. Dzikie zwierzęta, które zostaną skonfiskowane przez odpowiednie organy rządowe za nieodpowiednie warunki przetrzymywania, nielegalne przetrzymywanie, transport lub handel, zostaną przekazane innym osobom posiadającym odpowiednie warunki do opieki nad dzikimi zwierzętami. Centrum będzie aktywnie współpracować z instytucjami w innych krajach związanymi z opieką nad dzikimi zwierzętami — mówi szefowa centrum.

INTENSYWNE PRZYGOTOWANIA JESZCZE TRWAJĄ

Budżet na 2024 r. przewiduje finansowanie ośrodka w wysokości 807 tys. euro. Według kierow-

nictwa ośrodka, kwota ta powinna wystarczyć, pod warunkiem, że nie będzie napływu zwierząt. Planowane jest poszukiwanie sponsorów, aby uniknąć niedostatku środków finansowych.

— Nie mamy jeszcze zezwolenia weterynaryjnego na działalność związaną z opieką nad zwierzętami, a prace budowlane zajmują trochę czasu. Obecnie jesteśmy w trakcie intensywnych przygotowań, rekrutacji personelu, instalacji sprzętu medycznego i nauki jego obsługi. Gdyby istniała taka możliwość, to mielibyśmy już zwierzęta, które potrzebują opieki: papugi, różne gady, rysia, dzikiego kota, serwala — wymienia Morkūnaitė.

Budowa centrum kosztowała 4,8 miliona euro. Będzie ono działało we wsi Nowe Muniszki (Naujiejai Muniškiai) w okręgu kowieńskim i będzie zatrudniać 13 osób oraz funkcjonować jako oddział Litewskiego Uniwersytetu Nauk o Zdrowiu. ■

■ Budowa centrum kosztowała 4,8 miliona euro Fot. archiwum centrum

„Konto in memoriam”. Co robić z mediami społecznościowymi zmarłej osoby

Honorata Adamowicz

Coraz więcej osób posiada konta na portalach społecznościowych, na których dzieli się swymi przeżyciami. Co zatem dzieje się z takim kontem po śmierci jego użytkownika?

Eksperci twierdzą, że cyfrowe dziedzictwo nie powinno zostać zapomniane i powinno się o nie odpowiednio zadbać.

— Pytanie o to, co robić z kontem na portalu społecznościowym zmarłej osoby, z każdym rokiem staje się coraz bardziej aktualne. Bardzo ważne jest to, by odpowiednio zadbać o te konta po śmierci bliskiej osoby. Dla wielu informacje umieszczone w sieci są bardzo ważne i chcieliby oni, żeby po śmierci odpowiednio o nie zadbać — zauważa w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” ekspert ds. mediów społecznościowych Antanas Toliušis.

ZADBAĆ ODPOWIEDZIALNIE

Nie ma jednego właściwego sposobu dbania o konta w mediach społecznościowych po śmierci bliskiej osoby, ale platformy oferują kilka opcji. Wiele z nich zaleca bliskim trzy opcje — usunięcie konta, pozostawienie go w niezmienionej formie lub oznaczenie go jako konta pamięci.

— Niektórzy piszą w testamentach, jak chcą, żeby po śmierci zadbane o ich konta w mediach społecznościowych. Inni po prostu mówią bliskim o tym, jak wyobrażają sobie rozwiązanie tego problemu. Jeżeli postanowimy usunąć konto zmarłego, należy pamiętać, że wszystkie informacje i zdjęcia zostaną usunięte nie tylko z profilu osoby zmarłej, ale także z kont osób, do których zmarły wysyłał zdjęcia. Dlatego bardzo ważne jest, by zachować się w tej sprawie odpowiedzialnie — Antanas Toliušis.

DECYZJA KREWNYCH

Andrius Archangelskis, ekspert spółki telekomunikacyjnej Bitė Lie-

tuva, w komunikacie prasowym zaznaczył, że los konta zmarłego zależy od decyzji jego krewnych. Całkowite usunięcie konta oznacza, że nie można go znaleźć w Internecie, a tym samym stare wiadomości, zdjęcia i zapisy nie mogą być przez nikogo przeglądane.

Innym sposobem jest pozostawienie otwartego konta. Pozwoli to zachować wszystkie przesłane zdjęcia, nagrania i inne aktywności. Tym, którzy chcą zachować zdjęcia i posty udostępniane w sieciach społecznościowych, sugeruje się założenie konta pamięci. W takim przypadku na platformach takich jak Facebook i Instagram, obok konta zmarłego pojawia się specjalna notatka wskazująca, że dana osoba nie żyje.

„Niektóre sieci społecznościowe, takie jak TikTok, nie pozwalają na utworzenie strony pamięci, więc może być konieczne usunięcie lub pozostawienie konta otwartego. Zazwyczaj nie znamy haseł, za pomocą których osoba zmarła łączyła się ze swoim kontem lub korzystała z maila. Niestety, firmy zajmujące się sieciami społecznościowymi nie mogą ujawnić tych

informacji nawet po śmierci, ale pozwalają na ograniczoną kontrolę nad kontami” — zaznaczył ekspert.

UZYSKANIE DOSTĘPU DO KONT ZMARŁEGO

Andrius Archangelskis radzi, by w celu uzyskania dostępu do kont zmarłego na Instagramie i Facebooku wypełnić specjalne formularze z prośbą o podanie linków i nazwy konta zmarłego; należy także udostępnić akt zgonu, a także wybrać, jakie działania mają zostać podjęte — usunięcie konta, pozostawienie go otwartym lub utworzenie strony pamięci.

Specjalne formularze można znaleźć, klikając odpowiednie linki na Facebooku i Instagramie.

„Aby usunąć lub aktywować konto TikTok zmarłej osoby, należy skontaktować się z firmą a także wypełnić specjalny formularz. Później, podobnie jak na platformach Meta, może być konieczne podanie następujących informacji: numeru referencyjnego konta osoby zmarłej, dokumentu zgonu i związku ze zmarłym. Podobny wniosek o usunięcie konta można również złożyć na platformie” — wyjaśnia Archangelskis. ■

Nie ma jednego właściwego sposobu dbania o konta w mediach społecznościowych po śmierci bliskiej osoby **Fot. Marian Paluszkiwicz**

O bohaterskich lotnikach Żwirce i Wigurze i Domu Polskim PZKO na Zaolziu

„Idea upamiętnienia Żwirki i Wigury jest cały czas żywa i mocna. Staramy się pokazywać sylwetki lotników — bohaterów przestworzy — jako ludzi sukcesu, ludzi wyjątkowo utalentowanych, ale i niezmiernie pracowitych, wielkich pasjonatów” — mówi Jan Przywara, działacz i członek koła PZKO w Cierlicku-Kościelecu (Zaolzie), opiekujący się tamtejszym Domem Polskim, jeden z jego budowniczych.

Leszek Wątróbski: Ile Domów Polskich, będących siedzibą miejscowych kół Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego znajduje się po czeskiej stronie Śląska Cieszyńskiego, nazywanego popularnie Zaolziem?

Jan Przywara: Jest ich czterdzieści. I są potwierdzeniem siły i determinacji etnicznych Polaków, którzy chcą utrzymać język i kulturę swoich przodków. To nie tylko budynki czy siedziby, ale przede wszystkim centra życia dla mieszkańców danej miejscowości, a nawet szerokiej okolicy. W ubiegłym roku Polski Związek Kulturalno-Oświatowy w RC obchodził 75-lecie swojej działalności — ma bardzo bogaty dorobek, przede wszystkim duchowy — te Domy PZKO są dorobkiem materialnym, dorobkiem, który widać.

A Wasze miejscowe koło PZKO znajduje się w gminie Cierlicko...

Nasze koło działa w części administracyjnej Cierlicka nazywanej Kościelecm. Dom PZKO nazwany Domem Polskim Żwirki i Wigury zbudowaliśmy w latach 1989–1994, na kościeleckim wzgórzu w pobliżu kościoła pw. św. Wawrzyńca. Jestem jednym z budowniczych tego Domu, a także przewodnikiem społecznym na Żwirkowisku, w miejscu tragicznej śmierci polskich lotników Franciszka Żwirki i Stanisława Wigury... Aktualnie przygotowujemy kolejne etapy rewitalizacji Domu Polskiego. Mamy nadzieję, że zapewni ona jeszcze większą integrację miejscowych Polaków, a także naszą integrację z rodakami z kraju, odwiedzającymi Żwirkowisko — czyli miejsce „startu do wieczności” Żwirki i Wigury.

Proszę opowiedzieć nam o waszych bohaterach — lotnikach Żwirce i Wigurze...

Jan Przywara, działacz i członek koła PZKO w Cierlicku-Kościelecu

Nazwiska Żwirko i Wigura są na ogół znane na Zaolziu i w Polsce, chociaż upłynęło już ponad 90 lat od ich słynnego zwycięstwa w międzynarodowych zawodach samolotowych zwanych Challenge oraz tragicznej śmierci krótko potem. Dziś tych nazwisk się nie rozdziela, ale warto przypomnieć, że każdy z nich inną drogą dotarł do lotnictwa. Żwirko urodził się w roku 1895, wyrastał na Wileńszczyźnie, po I wojnie światowej dotarł do Polski. Został pilotem wojskowym w randze porucznika, był instruktorem i wychowawcą młodych pilotów. Wigura urodził się w roku 1903, był warszawiakiem, inżynierem z wykształcenia, konstruktorem samolotów turystyczno-sportowych. Razem z kolegami Rogalskim i Drzewieckim konstruował samoloty oznaczane inicjałami ich nazwisk: RWD. Kiedy Franciszek Żwirko skie-

rowany został do Aeroklubu Warszawskiego jako oficer łącznikowy i opiekun lotników sportowych, zaprzyjaźnił się z konstruktorami RWD i latał na ich maszynach. Stanisław Wigura latał razem z nim jako mechanik. Stworzyli niezwykle zgraną załogę — razem zwyciężali w zawodach samolotowych i razem zginęli 11 września 1932 r. w Cierlicku Dolnym w na Zaolziu niedaleko Cieszyna, na terenie ówczesnej Czechosłowacji. Ten tragiczny wypadek miał miejsce podczas ich przelotu do Brna i dalej do Pragi na święto lotnicze. Nie dolecieli. Nad Śląskiem Cieszyńskim zaskoczyła ich silna wichura. W walce z wiatrem samolot RWD-6 stracił skrzydła — uszkodzona maszyna runęła do lasu. Lotnicy zginęli na miejscu.

Miejscowi Polacy upamiętnili to miejsce...

Tak, zaraz po tragedii przedstawiciele polskich organizacji na Zaolziu sformowali Komitet Budowy Pomnika. Dzięki staraniom tego komitetu, przy wsparciu oddziału wojska czechosłowackiego skrawek lasu, w którym znaleziono roztrzaskaną słynną „erwudę” i martwych bohaterów przestworzy uporządkowano i stworzono miejsce pamięci nazwane Żwirkowiskiem. Dlaczego Żwirkowisko? Chyba dlatego, że wtedy wyborowy pilot Żwirko był bardziej popularny od mechanika Wigury, chociaż ten był współkonstruktorem ich słynnego samolotu.

Wielkie zasługi dla upamiętnienia tego tragicznego wydarzenia miał miejscowy nauczyciel Józef Stebel, świadek tragedii. Był jednym z organizatorów miejsca pamięci, a potem ofiarnym żwirkowiskowym kustoszem — nazwanym „ogrodnikiem pamięci”.

19.>>

W swoim domu kolekcjonował pamiątki i dokumenty związane z historią Żwirkowiska.

Po jego śmierci Helena Steblowa (wdowa po panu Józefie) udostępniła pracownię męża miejscowej młodzieży PZKO jako lokal klubowy. Tam właśnie, w domu prywatnym, zorganizowaliśmy w roku 1980 wystawę pt. „Żwirki i Wigury start do wieczności”. Ekspozycja budziła duże zainteresowanie, niestety po śmierci zacnej pani Heleny w roku 1981 nowi właściciele domu nie byli zainteresowani dłuższą współpracą z młodymi PZKO-wcami i nasz lokal klubowy, nazywany już „Małym Muzeum Żwirki i Wigury”, pod koniec 1982 r. musieliśmy opuścić... Niesłabnące zainteresowanie „żwirkowiskowymi” pamiątkami (pomimo tego, że były spakowane) zainspirowało zarząd Miejscowego Koła PZKO w Cierlicku-Kościelcu do wybudowania własnego domu, w którym miało się znaleźć miejsce na ekspozycję poświęconą Żwirce i Wigurze oraz salę przeznaczoną na spotkania i okolicznościowe imprezy społeczne.

Tak więc doszło do budowy na wzgórzu Domu Polskiego PZKO w Cierlicku ...

...i jego otwarcia w roku 1994. Tu muszę dodać, że już podczas budowy mówiliśmy, że budujemy Dom Polski Żwirki i Wigury, który służyć będzie nie tylko nam, cierlickim „pezetkawcom”. Otóż nasz Dom wyróżnia się ekspozycją stałą poświęconą „Bohaterom przestworzy”. Z okazji rocznic tragedii ekspozycja poszerzana jest wystawami czasowymi z tematem „Żwirko i Wigura”, a także historią lotnictwa polskiego. Ekspozujemy tu różnego rodzaju pamiątki, między innymi szczątki poszycia samolotu RWD-6. Tych było sporo rozsypanych na miejscu katastrofy. Uderzenie w drzewa było mocne i samolot się rozbił doszczętnie a fragmenty poszycia odlatywały już w momencie oderwania się skrzydeł. Silny wiatr rozrzucał te szczątki dookoła... Ludzie zabierali je na pamiątkę, nieraz jako świecką relikwię. Nie wszystkie jednak przetrwały czasy II wojny światowej. Wiele z nich zostało spalonych w obawie przed Niemcami. Część ich przetrwała i została przekazana

do powstającej ekspozycji w naszym Domu Polskim. Proces ten ciągle trwa. Zdarza się, że jeszcze czasem ktoś przychodzi i przynosi nam coś nowego, na przykład stare fotografie ze Żwirkowiska z rodzinnych albumów. Ludzie przynosili także stare przedwojenne gazety, które opisywały tragedię. Tak więc tych pamiątek zebrano naprawdę sporo.

Jak wygląda dziś Wasza działalność edukacyjna?

Idea upamiętnienia Żwirki i Wigury jest cały czas żywa i mocna. Staramy się pokazywać sylwetki lotników — bohaterów przestworzy — jako ludzi sukcesu, ludzi wyjątkowo utalentowanych, ale i niezmiernie pracowitych, wielkich pasjonatów. Dzięki temu rozsławili polskie skrzydła i młodą Polskę na arenie międzynarodowej. Ja i niektórzy moi koledzy staramy się promować i propagować ich wielkie i doniosłe zwycięstwo w zawodach samolotowych Challenge w 1932 r. Oczywiście, opowiadamy też o samym wypadku, jak do niego doszło — jak wyglądał start lotników do wieczności. Myślę, że warto o Żwirce i Wigurze mówić i przypominać ich sukcesy. Przekonuję się o tym, że dystans ponad 90 lat, które minęły od ich tragicznej śmierci, zro-

bił swoje. Na przykład czasem trafiają na Żwirkowisko i do naszego Domu Polskiego ludzie, którzy dopiero tu dowiadują się, kim są, a raczej kim byli, patronowie ich ulicy. A wiadomo, że ulic Żwirki i Wigury w Polsce jest sporo — chyba w każdym mieście jest taka...

Wasz Dom nie jest wyłącznie obiektem muzealnym?

Jest tu wprawdzie stała ekspozycja tematycznie poświęcona naszym lotnikom-patronom oraz historii Żwirkowiska, miejsca ich tragedii, ale formalnie nasz PZKO-wski budynek pełni również rolę domu kultury. Jesteśmy w sali głównej, nazywanej „Salą pod samolotami”, bo pod sufitem zawieszono są dwa modele słynnych polskich samolotów: RWD-6 Żwirki i Wigury oraz RWD-5 bis Skarżyńskiego. Sporządził je dla nas nieżyjący już modelarz i były spadochroniarz Jan Gaś z Cieszyna, również uczestnik prac budowlanych. Tu organizowane są różne wydarzenia kulturalne i oświatowe oraz spotkania towarzyskie. Pod nami, w mniejszej salce — w „Klubie Ikara” odbywają się spotkania klubowe. Ten Dom musi na siebie zarobić przynajmniej częściowo.

21.>>

■ Dom Polski Żwirki i Wigury w Cierlicku, wewnątrz sali wystawowej

20.>>

I dlatego, oprócz uroczystości rocznicowych czy różnych imprez kulturalnych, odbywają się tu także spotkania komercyjne — takie jak wesela czy urodziny albo też stypy.

Finansowo wspiera nas Konsulat Generalny RP w Ostrawie. Pomaga nam też w pozyskiwaniu środków dotacyjnych w Polsce, w różnych konkursach i grantach. Za pomoc finansową wdzięczni jesteśmy przede wszystkim polskiemu Ministerstwu Spraw Zagranicznych. Ta pomoc dociera do nas za pośrednictwem Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie” im. Jana Olszewskiego oraz Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”. Wspiera nas także w naszej działalności miejscowa gmina w Cierlicku, która dofinansowuje niektóre wybrane nasze wydarzenia — m.in. „Młode Żwirkowisko”, które jest wrześnieowym spotkaniem w Cierlicku młodzieży szkół podstawowych z polskim językiem nauczania na Zaolziu. Sala główna w naszym Domu Polskim służy także jako gminny lokal wyborczy dla Kościelca.

Czego można państwu życzyć?

Aktualnie naszym największym życzeniem jest zrealizowanie w za-

■ Sala główna nazywana „Salą pod samolotami”

planowanym zakresie i terminie rewitalizacji naszego Domu Polskiego — tych wszystkich remontów i rekonstrukcji, które zapewnią zasadniczą poprawę energetyczną, ergonomiczną, a także estetyczną domu. Do tego oprócz dotacyjnych środków finansowych potrzebna jest mocna motywacja ludzi-społeczników, którzy są

gospodarzami i użytkownikami tego domu. Są to członkowie miejscowych kół PZKO w Cierlicku Kościelcu, Cierlicku Centrum i w Cz. Cieszynie Stanisłowicach. Osobiście życzę sobie, żeby nie zabrakło nam sił, zapału oraz inwencji. ■

Rozmawiał Leszek Wątróbski
Fot. autor

■ Dom Polski Żwirki i Wigury w Cierlicku

WOS 2023 Temat V – Prawa Człowieka

„Uznajemy za prawdę oczywistą, że wszyscy ludzie zostali stworzeni jako równi, że każdy został wyposażony przez Stwórcę w niezbywalne prawa, do których należą: prawo do życia, prawo do wolności oraz dążenia do szczęścia” — Deklaracja Niepodległości Stanów Zjednoczonych.

Pojęcie praw człowieka jest oparte na przekonaniu, że każdy człowiek jest wartością, którą należy chronić. Prawa człowieka są tarczą przeciwko nadużyciom władzy. O prawach człowieka mówi się we współczesnym świecie wiele i wszędzie.

CECHY CHARAKTERYZUJĄCE PRAWA CZŁOWIEKA

Prawa człowieka to abstrakcyjne normy, które zawierają w sobie regulacje mające na celu ochronę fundamentalnych wartości i dobra jednostki ludzkiej. Prawa te wynikają z samej istoty bycia człowiekiem, co daje człowiekowi prawo do ich respektowania. Istnieje kilka kluczowych cech, które charakteryzują prawa człowieka:

- a. Powszechność — prawa człowieka są uniwersalne i niezależne od jakichkolwiek wyróżnień, takich jak rasa, płeć czy pochodzenie etniczne.
- b. Równość — prawa człowieka podkreślają zasadę równości między ludźmi, co oznacza, że każda jednostka ma te same prawa podstawowe.
- c. Niezbywalność — prawa człowieka nie mogą być arbitralnie odebrane ani zbywane, ponieważ są one nieodłącznym elementem godności każdej osoby.
- d. Nienaruszalność — choć istnieją okoliczności, w których niektóre prawa mogą być ograniczone lub zawieszane, ogólna zasada jest taka, że prawa człowieka są nienaruszalne i powinny być respektowane.
- e. Indywidualność — prawa człowieka interpretuje się poprzez pryzmat jednostki, a nie zbiorowości. Każda osoba ma indywidualne prawa, które przysługują jej jako jednostce.

■ Fot. Drazen / Adobe Stock

OD STAROŻYTNEJ GRECJI PO REWOLUCJĘ FRANCUSKĄ

Pojęcie niezbywalnych praw jednostki istniało już w Starożytnej Grecji i było rozwijane przez sofistów, wybitnych greckich myślicieli. Według nich, każdy człowiek, niezależnie od swojego pochodzenia czy obywatelstwa, ma prawa naturalne, które czynią go równym wobec innych. Prawa te były uważane za nadrzędne wobec praw stanowionych przez władzę. Sofisci podkreślali, że zasada równości wszystkich ludzi jest wieczna i niezmiennalna, niepodważalna przez żadną ludzką władzę. Niestety, te idee o równości ludzi pozostawały głównie w sferze teorii przez długi okres czasu, aż do drugiej połowy XX wieku.

Jednym z ważnych momentów w historii rozwoju praw człowieka w Europie było uchwalenie Deklaracji Praw Człowieka i Obywatela w wyniku Rewolucji Francuskiej, która miała miejsce w latach 1789-1799. Ta deklaracja była innowacyjnym dokumentem, który promował idee wolności, równości

obywateli wobec prawa, wolności wyznania i słowa, prawa do bezpieczeństwa i własności. Zgodnie z nią wszyscy obywatele mieli być równi wobec prawa i płacić równe podatki. Władza miała być wykonywana przez naród i dla narodu.

KLUCZOWE ZNACZENIE MIAŁY WOJNY ŚWIATOWE

Jednakże prawdziwa globalna uwaga względem praw człowieka nabrała znaczenia po dwóch światowych wojnach. Po tych okropnych doświadczeniach społeczność międzynarodowa zrozumiała, że zapewnienie podstawowych praw jednostki jest kluczowe w celu zapobieżenia katastrofom spowodowanym totalitarnymi ideologiami. To właśnie w tym kontekście narodziła się Organizacja Narodów Zjednoczonych (ONZ) i jej agendy, które skupiły się na ochronie praw człowieka oraz rozprzestrzeleniu informacji o naruszaniu tych praw w celu wywołania reakcji społeczności międzynarodowej.

22.>>

Karta Narodów Zjednoczonych odnosi się do promowania i przestrzegania praw człowieka, a artykuł 68 tego dokumentu mówi o powołaniu Komisji Praw Człowieka. Do dziś ONZ i jej agendy rozwijały liczne mechanizmy monitorujące naruszenia praw człowieka i kontynuują swoją pracę na rzecz ich ochrony i propagowania na całym świecie.

PRAWA FUNDAMENTALNE

Wśród fundamentalnych praw człowieka można wyróżnić różne kategorie, które zapewniają jednostce pełnię godności i wolności:

Prawa osobiste człowieka — te prawa gwarantują jednostce prawo do życia, własnych przekonań oraz wyboru wyznawanej religii. To oznacza, że nikt nie ma prawa narzucać nam swoich przekonań, wybierać naszych przyjaciół, ani ingerować w naszą korespondencję i prywatność. Nikt nie ma prawa pozbawić nas życia.

Obywatelskie prawa człowieka — te prawa dotyczą sfery obywatelskiej, gdzie jednostka ma prawo korzystać

z przysługujących jej praw zgodnie z przepisami ustanowionymi przez państwo, w którym żyje. Możemy zakładać organizacje i stowarzyszenia, co promuje aktywne uczestnictwo w życiu społecznym.

Polityczne prawa człowieka — te prawa gwarantują jednostce uczestnictwo w życiu politycznym. Obejmuje to prawo do głosowania, wyrażania swoich przekonań podczas demonstracji, składania petycji, skarg i wniosków. Na przykład: możemy uczestniczyć w wyborach, głosować zgodnie z własnymi przekonaniami oraz uczestniczyć w manifestacjach i protestach.

Socjalne prawa człowieka — te prawa zapewniają jednostce dostęp do nauki, ochrony zdrowia, pomocy socjalnej oraz zabezpieczenia zdrowia i życia. Oznacza to, że mamy prawo do nauki w odpowiednich placówkach edukacyjnych, opieki medycznej i pomocy w sytuacjach potrzeb. Obejmuje to także prawo do emerytury i świadczeń socjalnych.

Ekonomiczne prawa człowieka — te prawa gwarantują jednostce prawo do posiadania własno-

ści, dziedziczenia oraz prawa do pracy. Oznacza to, że mamy prawo do zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej, nabywania i zbywania majątku oraz wyboru zawodu.

Kulturalne prawa człowieka — te prawa dają jednostce prawo do korzystania z dóbr kultury, swobody twórczości artystycznej i jej prezentowania. Oznacza to, że państwo powinno umożliwiać dostęp do muzeów, wystaw, galerii sztuki, a także promować swobodę wyrażania kultury i sztuki.

MOGĄ BYĆ OGRANICZENIA

Warto zaznaczyć, że prawa człowieka mogą być poddawane ograniczeniom, jednak tylko w ściśle określonych sytuacjach i zgodnie z wytycznymi zawartymi w dokumentach międzynarodowych lub konstytucjach poszczególnych państw. Takie ograniczenia mogą mieć miejsce w przypadku konieczności ochrony określonych wartości, zachowania bezpieczeństwa publicznego lub w sytuacjach zagrożenia, takich jak wojna. ■

Listopad – ciemno,
ponuro, tajemniczo...
Tak, jak najbardziej
zagadkowo, z
dreszczykiem...
Nie wierzycie w duchy?
Cóż, Wasza sprawa...
Jednak, na wszelki
wypadek, poczytajcie
sobie o nich. Południce,
rusalki, strzygi,
wietrzniki i inne
niezliczone bezimienne
duchy, jak się okazuje,
można spotkać nie tylko w noc listopadową...

**TRZEBA MIEĆ WIELE
ODWAGI I NIEZWYKŁE
SZCZĘŚCIE, ŻEBY OKO W
OKO STANĄĆ Z
PRAWDZIWYMI
DUCHAMI!**

*Duchy są wszędzie!
Najczęściej są tak stare,
jak dzieje i historia
świata, kraju,
miejscowości. Mają swoje
ulubione miejsca, a więc
niewiele zależy od tego,
w jakim miejscu będziecie
i ile macie w sobie odwagi.*

DUCHY PODZIEMI I NIE TYLKO

Uwaga na piwnice, lochy i podziemne korytarze! Podobno są w nich ukryte nieprzeliczone skarby. Jeżeli już trafiliście do takiego miejsca, to przygotujcie się na spotkanie z kimś, kto ich dobrze strzeże. W podziemiach łęczyckiego zamku mieszka imć Boruta,

o którym na pewno słyszeliście, albo czytaliście. To najsławniejszy polski diabeł. Siedzi okrakiem na beczce, w czerwonym szlacheckim kontuszu, z szablą u złotego pasa i martwi się, że nie zdołał przewrócić katedralnej wieży. Na jej murze pozostał tylko ślad diabelskich pazurów...

Stójcie spokojnie! Nie zdradźcie się najmniejszym gestem! Biała Dama przemknie po komnatach i krużgankach, pozostawiając za sobą chłodny powiew...

WODNIKI, RUSAŁKI...

„Nie wybieramy się do żadnego zamku i nie planujemy zwiedzania żadnych podziemi. Jeśli nawet duchy są, to nie staną na naszej drodze!” – powiecie. Ale czy na pewno?

Idźcie na zwykły spacer. A tu nagle niebo zasnuwają ciężkie ołowiane chmury. Niby skąd?! Niebo było takie czyste! To robota planetnika.

Przechadzacie się nad strumieniem, jeziorem. Spoglądacie w przezroczystą ton. Pośród podwodnych roślin i migoczących rybek pojawia się niespodziewanie wykrzywiona twarz wodnika, zwanego też utopcem.

A kiedy nadchodzi wieczór, to mieszkańcy wsi, mający domy niedaleko lasu, nie raz słyszeli zawodzenia wilkołaków.

Nie można też pominąć Skarbnika, starca z białą brodą i górniczą laską w dłoni. Cieszcie się, że nie grozi Wam spotkanie z tym podstępny i mściwym duchem kopalni. Wymaga on od górników bezwzględnego posłuszeństwa i tylko czasem pomaga im w pracy.

CHŁODNY POWIEW

Pół biedy, gdy zwiedzając któryś z polskich lub litewskich zamków czy pałaców, usłyszycie nagle szelest sukni Białej Damy. Może to być przedwcześnie zmarła królowa Barbara Radziwiłłówna.

STRASZNY WIERSZYK

Na tej stronie, tu, w tym miejscu –
bez wątpienia,
miał być strasznie straszny wierszyk
do straszenia;
miał być strasznie straszny wierszyk,
a w wierszyku
miało strachów i strasydeł być bez liku –
rozkudłana czarownica,
wilk, wyjący do
Baba Jaga z czeskiej Pragi
i kuzynka Baby
diabeł, rodem aż z Tasmanii,
i Drakula z Transylwanii,
Biała Dama z Czarnej Wieży,
pułk rycerzy -
wampir wielki jak kanapa,

Wielka Stopa, Czarna
wilkolaki z jednej paki
i skrzeczące rybobtaki,
i paskudne trzy ropuchy,
i ryczące wściekłe
i strasydeł zastęp spory,
i potwory, i
i ziejące ogniem smoki
oraz inne obiboki.
Chociaż miało ich tu wszystkich być bez liku,
lecz się wcale nie pojawią w tym wierszyku –
cała zgraja wyjechała w ciepłe kraje,
więc się wierszyk do straszenia nie nadaje.

Małgorzata Strzałkowska

Nie pomoże zatykanie uszy, ani ucieczka na
oślep! W karkonoskim zamku Choj-
nik pokutuje widmo okrutnej księż-
niczki Kunegundy. Starającym się
o jej rękę rycerzom kazala przeje-
chać konno, w pełnej zbroi, która
była bardzo ciężka, po szczytach
zamkowych murów.
I cieszyła się, gdy – jeden po
drugim – spadali do przepaści.
Do dzisiaj słychać tam zawo-
dzenie potępionych dusz,
a może zwykłe wycie wiatru?

CO TO JEST EWOLUCJA?

- To bardzo skomplikowane pojęcie; najprościej moż-
na je wytłumaczyć jednym słowem – zmiana. Ale nie
każda zmiana jest ewolucją! To taka zmiana, która
nie dotyczy tylko jednostki, lecz całej populacji.
- Zmiany ewolucyjne są dziedziczne, czyli przekazy-
wane z pokolenia na pokolenie. Dlatego np. każdy
człowiek ma kość ogonową, która kiedyś tworzyła
kość ogona. Ogon był nam jednak niepotrzebny, dla-
tego w ciągu wielu lat zaniknął – została po nim
właśnie kość ogonowa. Pamiętajcie, że ewolucja
nie dokonuje się od razu, szybko – potrzeba tysięcy
lat, żeby jakaś zmiana została utrwalona i by zaczę-
ła być przekazywana genetycznie.

SZYBKIE KOJARZENIE!

Zaproście do siebie kolegów i wspólnie zabawcie się w szybkie kojarzenie. Czytajcie zagadkę wolno,
a przyjaciele powinni powiedzieć „stop”, gdy wpadną na pomysł, o czym mówi dana zagadka.
Następnie policzcie, po ilu słowach udało się każdemu z Was odgadnąć poszczególne zagadki.
Kto odgadł zagadkę po najmniejszej ilości wypowiedzianych słów – wygrywa!

Duże i piękne są te zwierzęta,
w wysokich górach, w lasach mieszkają.
Żadne z nich zimnych dni nie pamięta,
bo wszystkie smacznie je przesywiają.

Ogon, uszy ma i kły
- psa daleki krewny.
W bajkach tylko bywa zły,
w lesie jest potrzebny.

Mieszka w lesie lub na łące,
pogłaskać się nie da.
Gdy się boi stawia kolce,
nocą lubi biegać.

Krótki ogon, długie uszy
- nie ma go w przedszkolu.
Żyje sobie w leśnej głuszy,
lub kica po polu.

Sernik zwyczajny, ale przepyszny

Wiesława Lewandowska

autorka bloga kulinarnego

„Dom pełen mięty”

Sernik gości na naszych stołach w czasie świąt, większych i mniejszych uroczystościach, ale także w zwykłe dni, kiedy mamy ochotę na coś słodkiego. Ten przepis jest bardzo prosty i szybki, z sera z wiaderka — taki zwyczajny, który się zawsze udaje. Ważne, aby nie kupować najtańszego sera i ubić dobrze białko — wtedy sernik będzie delikatny, puszysty i bardzo dobry.

Składniki:

• 1 kg sera mielonego z wiaderka • 5 jajek • 2 budynie waniliowe • 160 ml oleju • 200 g cukru • cukier waniliowy • 100 ml mleka • szczypta soli

Ciasto na spód:

• 1 jajko • 75 g masła • 75 g cukru • 1,5 łyżeczki proszku do pieczenia • 150 g mąki

Wykonanie:

Najpierw robimy ciasto kruche. Masło siekamy z mąką i proszkiem do pieczenia, dodajemy cukier, jajko i zagniatamy szybko ciasto. Masło można zastąpić margaryną, ale smak jest lepszy z masłem. Formę 25 x 35

■ Fot. Pixabay.com

cm wyłożyć papierem do pieczenia i całe dno wylepić ciastem równą warstwą. Żółtka oddzielić od białek. W misce ubić mikserem żółtka z cukrem i cukrem waniliowym. Gdy zbieleją, a cukier się rozpuści, dodać ser, mleko, budyń i na końcu wlewać cienkim strumieniem olej. Białko ubić ze szczyptą soli na sztywno i delikatnie trzepaczką połączyć z masą serową. Sernik będzie puszysty i deli-

katny, jeśli piana będzie dobrze ubita. Piekarnik nagrzać do 180 stopni górą-dół (jeśli włączymy termo obieg, temperaturę należy zmniejszyć). Sernik pieczemy około 60 minut, do ładnego zrumienienia. Piekarnik uchylamy na dziesięć minut, a następnie wyjmujemy sernik. Sernik po lekkim przestudzeniu lepiej wyjąć z formy, ale trzeba uważać, aby się nie połamał, bo jest bardzo delikatny. ■

Zupa jarzynowa czysta

Zupa jarzynowa to pyszna, lekka zupa, która zawsze smakuje. Przygotowałam ją na wywarze z kości wieprzowych, ale można zrobić ją na mięsie drobiowym lub w ogóle bez mięsa, dodając łyżkę masła. Warzywa mogą być różne. Wykorzystałam warzywa z ogródka, świeże i zdrowe. Taką zupę możemy ugotować również z warzyw mrożonych.

Składniki:

• 300-400 g kości wieprzowych • 1/2 średniego kalafiora • 3-4 marchewki • 1 duża pietruszka • kawałek selera • biała część pora • garść fasolki szparagowej • 2 kalarepki • 1 pomidor • 1 czubata łyżka posiekanej natki pietruszki • 4-5 ziemniaków • zielony liść pora i selera • sól • pieprz

Wykonanie:

Mięso opłukać, zalać zimną wodą i zagotować, następnie zebrać szumowiny, zmniejszyć grzanie i gotować około pół godziny, zależy to od mięsa. seler, por, pietruszkę i marchewkę obrać, umyć, dodać do zupy

■ Fot. autorka

(marchewkę można zostawić w całości, lub pokroić w kostkę). Fasolkę szparagową umyć, odciąć końcówki i pokroić na kawałki. Kalarepki obrać, umyć i pokroić w kostkę (jeśli są duże, wystarczy jedna). Kalafior umyć i podzielić na małe różyczki. Doprawić zupę solą i pieprzem do smaku. Gdy mięso jest prawie miękkie, dodać pokrojoną kalarepkę, fasolkę i kalafior. Ziemniaki obrać, umyć, pokroić w kostkę i dodać do zupy. Pomidora sparzyć, zdjąć skórę, pokroić w kostkę, a dodany do zupy podniesie jej smak. Gdy ziemniaki będą miękkie — posypać posiekaną natką pietruszki. Zamiast fasolki szparagowej można dodać zielonego groszku. Zupa jarzynowa czysta jest bardzo delikatna, lekkostrawna i pyszna. ■

Krzyżówka

Królowa jeziora Goplo		Galowy strój męski	Niewyróżniona mowa	Górują nad Europą	Toczy wody Zbrucza i Stryja Sebastian, polski aktor	Cel rzutów Sochana	Oznajmia koniec rundy								
Adam, b. polityk					Hobbit, tolkienowski bohater	Bankiet u konsula	Przyszły oficer								
Rodzaj czekoladki Polak w NBA					8										
							Autor „Don Juana”							13	Kilka drzew, zagajnik
Kościelne kulisy	Raul, b. trener polskich siatkarzy		9	Biblijny brat Jakuba	Bardzo głośna impreza										
Albo tak, albo siak															
Wojskowa komenda	Pluszowa tapicerka			Kawałek razowca	Kieruje ruchem na stacji kolejowej		Opiekacz do chleba								Wynajęta do dziecka
Jedna z siedmiu tęczy					Sharon, aktorka										
					Hobby, pasja										
Tokaj lub porto					Rejestr w księdze										
					7										
Typ nadwozia auta	Chwast zbożowy			Przelotowa w mieście											
Drapieżnik z rodziny kotów Unika życiowych ucich															
Mia, aktorka Trzecia potęga liczby Poła z iluzjonu															
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16

ROZWIĄZANIE KRZYŻÓWKI Z 31 PAŹDZIERNIKA – 1 LISTOPADA

Poziomo: DEWIZA - GILZA - SOMBRERO - ALAIN - ERATO - FREDRO - ŚPIEWAK - CAŁOŚĆ - ULEWA - MINER - MANIFA - PANAMA - HAUST - LITANIA - BIERKA - FRONT - TOWAR - GASTRYK - NARY - OKŁAD - ZAMSZ - AROMAT - MAKSYMMA - NALOT - SKANER - BAJT - TEST - WOLEJ - WSUWKA - LEGO - TRAN

Pionowo:

CESARKA - MALINA - AMATOR - WOLE - ŁKANIE - SZMAL - IMADŁO - NATRĘT - SKOBEL - ZBIR - ŚLIMAK - ROZSTAJE - KARNOŚĆ - FANATYK - KŁAMSTWO - GREMIUM - HAFT - ARAK - DIOR - ELITA - RONDO - ATUT - AKWEN - UMOWA - MANEWR - AZOT - AWERS - NARTA - ESKA - OSKAR - TATRY - TARTAN

Hasło: Skłonność do ryzyka

Uśmiechnij się!

Nauczyciel oddaje Jasiowi klasówkę. Zamiast oceny napisał IDIOTA. Jaś spojrział na kartkę, potem na nauczyciela i mówi:

– Ale pan jest roztrzęsiony.

Miał pan wystawić ocenę, a nie się podpisywać.

Jasiu szepcze tacie na ucho:

– Jak dasz mi dziesięć euro, to powiem ci, co mówi mamie pan listonosz, jak jesteś w pracy.

Ojciec wyjmuje 10 euro i daje synowi.

– I co, Jasiu? Co mówi?

– Mówi: „Dzień dobry. Poczta dla pani”.

Pani na lekcji pyta się dzieci, jakie odgłosy można usłyszeć na farmie.

Dzieci mówią:

– Muu.

– Bee.

– Kwa-kwa.

Nagle odzywa się Jasiu:

– Ty, cholero, złaż z tego traktora!

Rozmawia dwóch lekarzy:

– Wiesz, że na koronawirusa najlepszy jest czosnek?

– Podnosi odporność?

– Nie, ale sprawia, że nikt się do ciebie nie zbliży na mniej niż metr.

Mężczyzna wchodzi do hotelu i mówi do recepcjonistki:

– Czy są wolne pokoje?

– Niestety nie mamy wolnych pokoi.

– A gdyby tu przyjechał prezydent, to czy mielibyście dla niego wolny pokój?

– No tak, oczywiście.

– To wezmę ten pokój, bo prezydent dzisiaj nie przyjedzie.

Pociąg. Tłok. Ludzie stłoczeni na korytarzu. Nagle ktoś woła:

– Czy jest lekarz w pociągu?

– Jestem! – krzyczy pasażer. –

Przeciska się przez dwa składy,

dochodzi do wołającego, a ten pyta:

– Choroba gardła na 6 liter?

– Wstawaj! Do szkoły!

– Ale mnie tam nienawidzą...

– To po co tyle zadajesz?!

W święto Zmarłych w Pszczelniku oddano hołd litewskim lotnikom

2 listopada br. w Święto Zmarłych w Pszczelniku (gmina Myślubórz), pod pomnikiem upamiętniającym bohaterski czyn lotników litewskich Steponasa Dariusa i Stasysa Girėnasa, miało miejsce spotkanie przyjaciół Republiki Litewskiej regionu zachodniopomorskiego.

Spotkanie zorganizowali wspólnie: konsul honorowy Republiki Litewskiej Wiesław Wierchoś i burmistrz miasta Myślubórz Piotr Sobolewski. Uczestnicy tego tradycyjnego już od lat spotkania zapalili symboliczne znicze i złożyli wiązanki kwiatów. Okolicznościowej modlitwie przewodniczył ks. Jerzy Tobiasz.

W czwartkowym spotkaniu, w dniu Święta Zmarłych, uczestniczyli i złożyli kwiaty m.in.: Narkiewicz Witold — prezes szczecińskiego oddziału Stowarzyszenia Litwinów w Polsce, Skrzypczak Piotr — sekretarz Zarządu Głównego Polskiego Związku Krótkofalowców, Jaworski Stefan — prezes Myśluborskiego Klubu Łączności Polskiego Związku Krótkofalowców, Męciński Krzysz-

■ Pomnik upamiętniający bohaterski czyn lotników litewskich Steponasa Dariusa i Stasysa Girėnasa

tof — dyrektor oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Szczecinie, Łukasz Lendner — dyrektor szczecińskiego oddziału Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, Korcuć Krystyna — prezes Szczecińskiego

Stowarzyszenia „Świtez” oraz przedstawiciele Państwowej Straży Pożarnej, starostwa myśluborskiego i miasta Myśluborza.

■ Leszek Wątróbski
Fot. autor

■ Uczestnicy tego tradycyjnego już od lat spotkania zapalili symboliczne znicze i złożyli wiązanki kwiatów

Paradoks nieruchomościowy: popyt słabnie, ale mieszkania nadal nie tanieją

Honorata Adamowicz

A w lipcu w Wilnie sprzedano zaledwie 69 nowych mieszkań, tymczasem rok temu w tym samym miesiącu sprzedano ich aż 565 — czyli sprzedaż spadła o 86 proc.

W całym kraju o 21 proc. rocznie spadła także sprzedaż indywidualnych domów mieszkalnych — z 9 tys. do 7,1 tys.

SYTUACJA KRYTYCZNA

— W tym roku sprzedaż nieruchomości spadła do najniższego poziomu od 5 lat. Najbardziej dotyczy to nowo wybudowanych mieszkań. W miesiącach letnich sytuacja na rynku nieruchomości była krytyczna. W lipcu tego roku w Wilnie sprzedano zaledwie 69 nowych mieszkań, tymczasem rok temu w tym samym miesiącu sprzedano ich aż 565, tak więc sprzedaż spadła o 86 proc. — mówi w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Nerijus Mačiulis, główny ekonomista Swedbanku.

Spadek sprzedaży nieruchomości nie wpłynął jednak na obniżenie cen, wręcz przeciwnie — średnia cena wzrosła o kolejne 3,7 proc., tj. do 3 122 euro za m kw. Dla gospodarstwa domowego o średnich dochodach mieszkanie o powierzchni 50 m kw. w nowym budownictwie nie jest już osiągalne.

CENY MIESZKAŃ W WILNIE WZROSŁY O PONAD 60 PROC.

— Tendencja charakteryzująca się spadkiem sprzedaży na rynku nieruchomości nie jest żadną nowiną. Można było tego oczekiwać. Przyczynami spadku są: ogólna sytuacja gospodarcza, pogarszające się oczekiwania ludności co do przyszłości, rosnące stopy procentowe i zmniejszona przystępność cenowa nabywców nieruchomości. W ciągu trzech lat ceny nowo wybudowanych miesz-

W tym roku łączna liczba sprzedanych mieszkań wynosi prawie 23 tys., czyli o 12 proc. mniej niż w okresie styczeń–październik ubiegłego roku.

W ciągu trzech lat ceny nowo wybudowanych mieszkań w Wilnie wzrosły o ponad 60 procent **Fot. Marian Paluszkiewicz**

kań w Wilnie wzrosły o ponad 60 proc. Przystępność zakupu mieszkań spadła do najniższego poziomu od 12 lat — zaznacza ekonomista.

Popyt na mieszkania na Litwie jest rekordowo niski. Przy rosnących bankowych stopach procentowych zaciągnięcie kredytu jest zbyt kosztowne. Deweloperzy podejmują kroki w celu przyciągnięcia kupujących, na przykład udostępniając garaże za darmo. Szacuje się, że takie prezenty są warte około 20 000 euro.

Obecnie bardzo popularnym rozwiązaniem jest program „Rent to buy” czyli „wynajmij, potem kup”. Jest on bardzo popularny w Wielkiej Brytanii i polega na tym, że najemca po kilku latach kupuje zajmowaną nieruchomość.

OBNIŻENIE STÓP PROCENTOWYCH PRAWDOPODOBNIIE WIOSNĄ

— Najbardziej zmalał popyt na nowo wybudowane mieszkania.

Dzisiaj większość osób, które planowały ich zakup, czeka na spadek cen i mniejsze stopy procentowe. Według naszych prognoz Europejski Centralny Bank stopy procentowe zacznie obniżać w przyszłym roku wiosną. Jeśli chodzi o spadek cen na nieruchomości, to trudno jest prognozować. Być może go nie będzie, ale za to kupującym będą oferowane różnorodne dodatki — zaznacza Nerijus Mačiulis.

Według informacji Państwowej Agencji Danych, od pierwszego kwartału 2020 r. do drugiego kwartału 2023 r. ceny nowo wybudowanych mieszkań na Litwie wzrosły o 55 proc., a w Wilnie aż o 62 proc. W ciągu ostatnich trzech lat Litwa stała się jednym z liderów w Europie pod względem cen mieszkań, wyprzedzili nas jedynie „rekordzistami” inflacji — Turcja i Węgry. ■

TVP WILNO	
7.00 Detektyw Literka	7.10, 17.20 S. anim. „Przyjaciele Misia i Marłgolci”
7.30 Rusz się człowieku	7.50 Telegwierz
8.00 Info Wilno	8.20 Studio Wilno
8.40 Polonia 24	8.40 Polonia 24
9.05 Starszaki	9.25 S. „Sześć siostr”
10.25 Zapomniani, odzyskani	10.30 Przystanek slow food
10.55 Gra słów	11.20 Polacy to wiedzą!
11.45 Podróże Małej i Dużej	12.10, 21.00 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
12.35 S. „Leśniczówka”	13.00 Info Wilno
13.05 Studio Wschód	13.45 Wielki test o Piastach
15.05 Słownik polsko@polski	15.30 Astronarium
16.00 Koronka do Miłosierdzia Bożego	16.20 S. „Klan”
16.40 S. „Barwy szczęścia”	17.10 Detektyw Literka
17.45 S. „Stulecie Winnych”	18.35 Nowe spojrzenie
19.00 Info Wilno	19.15 Studio Wilno
19.40 S. „M jak miłość”	20.30 Wiadomości
21.25 S. „Leśniczówka”	21.50 S. „Dzikie serca”
22.45 Informacje kulturalne	23.00 S. „Kasta”
23.50 Info Wilno	00.10 Studio Wilno
LRT TV	
6.00 Hymn Republiki Litewskiej	6.02 Dzień dobry Litwo
6.30, 7.00, 7.30, 8.00,	8.30 Wiadomości
9.00 S. „Soko Leipzig”	9.50 S. „Komisarz Rex”
10.40 S. „Słoneczna	

strona”	11.30 S. „Diagnoza Betty”
12.15 Euromaxx	12.30 Kto i dlaczego?
13.00 Więć gdzie dalej?	14.00, 15.00, 16.00, Wiadomości
14.20, 15.15 Dzień dobry Litwo	16.15 S. „Zaklinacze koni”
17.00 S. „Obietnica”	18.00 Kto i dlaczego?
18.30 Ważna godzina	19.30 (Nie)emigranci
20.30 Panorama	21.00 Temat dnia
21.30 „Bracia i siostry”	22.30 Wiadomości Rowerowe
23.00 S. „Unbroken”	23.45 S. „Komisarz Rex”
	
6.00 Filmy anim.	7.00 Pani chłopka
8.00 S. „Walker, strażnik Teksasu”	10.00 S. „MacGyver”
11.00 Od...do...	12.00 Wiadomości
13.20 Pani chłopka	14.30 S. „Pełnia”
15.30 S. „I odpuść nam nasze winy”	16.30 Dobry wieczór, Litwo
18.30 Wiadomości	19.30 KK2
20.00 Będzie wszystkiego	21.00 S. „Poważne sprawy”
21.30 Wiadomości	22.30 „Angielska robota” thriller
00.45 S. „MacGyver”	
LRT PLUS	
6.00 Hymn Republiki Litewskiej	6.05 Historie rzeczy
7.00 Kto i dlaczego?	7.30 Detektywi historii
8.30 7 dni Kowna	9.00 „Dzień dobry Litwo”
11.30 Białoruska Pogoń	12.00 Legendy. Dziś i na zawsze
13.00 Odblaski	

13.30 Uwaga! Szukamy sztuki	14.00 Perspektywa
14.30 S. dok. „Design”	15.30 S. „Służyć i bronić”
16.30 Dzień dobry Litwo	18.30 Zwariowani na punkcie kół
18.55 Puchar Europy w koszykówce. „7bet-Lietkabelis” -Breso Burgas JL	21.00 Pole bitwy
21.30 „Franza Kafki. Proces” film fab.	22.40 Dokąd teraz?
23.35 Jesteśmy z Ukrainy	00.00 Wiadomości DW (ros.)
00.15 Dziś na świecie (ros.)	
	
6.00 Seriale anim.	7.45 S. „Czy pamiętasz mnie?”
8.55 S. „W wirze miłości”	10.00 S. „Barrister Babu”
11.00 S. „Lekarz Wiera”	12.00 S. „Zranione serce”
14.00 S. „Dziedzictwo ojca”	15.00 S. „Simpsonowie”
16.00 TV 3 wiadomości	16.30 TV Pomoc
18.30 TV3 wiadomości	19.30 „Pod prąd”
20.30 S. „Kobiety kłamią lepiej”	21.00 S. „Emigranci. Chicken factory”
21.30 Wieczorne wiadomości TV3	22.30 „Londyński bulwar” dramat
00.45 S. „Bosch”	
	
6.00 S. „Ślepa strefa”	7.00, 13.30 Zasady mojej kuchni
8.20, 14.50 S. „Policja wodna”	9.25, 15.55 S. „Agenci wymiaru

sprawiedliwości”	10.35 S. „CSI. Miami”
11.35 S. „Mentalista”	12.30 S. „Ślepa strefa”
17.00 Dzień info	17.30 S. „Mentalista”
18.30 S. „CSI. Miami”	19.30 S. S.W.A.T.”
20.30 „Ale numer!”	21.00 „Kobieta Kot” film fab.
00.05 S. „L.A.'s Finest”	
	
5.30, 13.00 Nowy dzień	6.30 S. „Jasnowidz”
7.30 Pół godziny z Valatką	8.00 S. „Na imię ma Kozaim”
9.00, 19.00 S. „Historia jednego przestępstwa”	10.00 S. „Niespodziewana sprawiedliwość”
11.00, 21.25 S. „Cyganecka Lala. Powrót”	12.00 Kod zdrowia
14.00, 0.30 S. „Ślad”	15.00 S. „Jasnowidz”
16.00, 18.00 Reporter	16.20 Sport. Pogoda
16.25 Wyhodowano w UE - rybołówstwo	16.30 Litwa na żywo
17.00, 23.30 S. dok. „Paranormalne zjawiska 911”	18.20 Sport. Pogoda
18.30 Życie w biznesie	20.00, 22.30 Reporter
20.20 Sport. Pogoda	20.50 S. „Jasnowidz”
22.50 Sport. Pogoda	23.00 Pytanko
	
5.40, 16.00 S. „Uczciwy przekręt”	7.25 S. „Cobra 11”
8.30, 12.35 „Magazynowe wojny”	9.00 „E-gazas dugnas”
9.30 S. „Współczesna rodzina”	10.00 „Najzabawniejsze filmiki Ameryki”
11.00 S. „Rezydenci”	12.00 S. „Sługa narodu”
13.00 „Totalna rozgrywka”	

14.00 S. „Cobra 11”	15.00 S. „CSI. NY”
18.00 S. „Simpsonowie”	19.00 S. „Rezydenci”
20.00 „Najzabawniejsze filmiki Ameryki”	21.00 „Push” film fab.
23.20 S. „Elementary”	
	
6.00 S. „Kadin”	7.00, 17.00 „Rodzinne melodramaty”
8.00 S. „Zakazany owoc”	9.00 S. „Czerwona komnata”
10.00 S. „Cudowny Doktor”	11.00 S. „Bez domu nie jest dobrze”
12.00 S. „Dr House”	13.00, 20.00 S. „Prawo i porządek”
14.00 S. „Niezapomniany”	15.00 S. „Anupamaa”
15.30 S. „Bądź ze mną”	16.00 „Zamieśmy się żonami”
18.00 S. „Niezapomniany”	19.00 S. „Dr House”
21.00 S. „Alex Hugo”	23.05 S. „Zabójcze tropiki”
01.25 S. „Heldt”	
TVP 1	
5.50 S. „Klan”	6.15 S. „Dziedzictwo”
7.05 S. „Złoty chłopak”	8.00 Transmisja Mszy Świętej
8.30 „Kościół z bliska”	9.00 Wiadomości
9.10 „Kwadrans polityczny”	9.25 „Informacje kulturalne”
9.40 S. „Ranczo”	10.40 S. „Komisarz Alex”
11.40 S. „Ojciec Mateusz”	12.25 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
13.00 Wiadomości	13.10 „Agrobiznes”
13.35 „Magazyn Rolniczy”	13.50 „O miodzie i ludziach”

15.00 S. „Złoty chłopak”	szczęścia”	22.00 „Fakty czy kłamstwa”	Niepisane prawa” film TVP	16.50 „Ma się rozumieć”
16.00 Wiadomości	13.00 Wiadomości	22.10 Film dokument.	00.00 „15 miesięcy do Niepodległości” film dok.	17.00 Informacje dnia
16.20, 21.15 „ALARM!”	13.15 S. „Daleko od szosy”	23.10 „Debata”	00.35 „Działo się w Krakowie”	17.10 „Jestem mamą”
16.35 „Gra słów. Krzyżówka”	14.35 „Paleta dziejów”	23.50 „Jak oni kłamią”	00.40 „Maria” dokument fab.	17.25 „Przyroda w obiektywie”
17.05 S. „Dziedzictwo”	15.05 „Polskie Parki Narodowe”	00.00 Info Wieczór		17.40 „Zdrowie z bożej apteki”
18.00 „Teleexpress”	15.40 „Paryż. Śladami Chopina”	00.35 „W akcji”		17.55 „Sekrety mnichów”
18.20 „Jaka to melodia?”	16.00 Wiadomości			18.10 „Prosto o gospodarce”
18.55 S. „Klan”	16.15 „Zaczarowany świat...”			18.30 „Zostań żołnierzem RP”
19.25 S. „Leśniczówka”	16.35 „Szkoła z Kleksem Bystrzakiem”	7.00 „Był taki dzień”		18.45 Muzyczne chwile
20.00 „Jeden z dziesięciu”	17.00 S. „Korona królów. Jagiellonowie”	7.03 „Informacje kulturalne”		18.55 „Poczet Wielkich Polaków”
20.30 Wiadomości	18.00 Teleexpress	7.15 S. „Czas honoru”	6.00 „Miłość większa niż strach” reportaż	19.00 Modlitwa Anioł Pański
21.30 S. „Korona królów. Jagiellonowie”	18.20 „Studio Wschód”	8.00 „Towarzysze sekretarze oraz inni dygnitarze”	7.05 „Śladami s. Heleny Majewskiej” reportaż	19.05 Informacje dnia
22.10 Serial	18.55 „Nad Niemnem”	8.30 „Okrasa łamie przepisy”	7.25 „Do światła” film dok.	19.15 „Rozmowy niedokończone”
23.15 S. dok. „Truczny Putina”	19.10 „Studio Lwów”	8.55 „Był taki dzień”	8.55 „Poczet Wielkich Polaków”	20.30 „Każdy maluch to potrafi”
	19.30 „Informacje kulturalne”	9.00 „Lena na Kaukazie”	9.00 Informacje dnia	21.00 Informacje dnia
8.00 „Muzyczne poranki”	19.45 „Czym żyje świat”	9.25 „Był taki dzień”	9.15, 22.40 „Polski punkt widzenia”	21.20 Modlitwa różańcowa
8.30 „Podróże z historią”	20.05 „Gra słów. Krzyżówka”	9.30 „Flesz historii”	9.35 „Tajemnice Krzywego Lasu” film dok.	21.50 „Myśląc Ojczyzna”
9.15 „Trzeci punkt widzenia”	20.30 Wiadomości	9.45 „Z widokiem na Wawel”	9.55, 20.25 Święty na każdy dzień	22.00 Apel Jasnogórski
9.50, 16.15, 22.40 „Informacje kulturalne”	21.20 S. „Ojciec Mateusz”	10.10 „Był taki dzień”	10.00 „Papież Polak do rodaków”	22.20 Informacje dnia
10.20 „Ostatnia walka Apacza” western	23.35 „Bł. ks. Michał Sopoćko - sługa Miłosierdzia” film dok.	10.15 S. „Tajemnica Sagali”	10.40 „Skrzydła miłości” film dok.	23.00 „Spotkania w żałobie” film dok.
12.00 S. „Chłopi”		10.45 „Fajna Polska”	11.00 Informacje dnia	23.45 „Polskie dziedzictwo”
13.05 „Zdolne bestie te Kossaki...”	6.35, 11.00 Serwis Info Poranek	11.30 „Polska góra była ich reductą” film dok.	11.15 „Jak my to widzimy - z daleka widać lepiej”	00.15 „Wyrwani z ulicy” film dok.
14.10 „Oczy Orsona Wellesa” film dok.	7.50 „Jak oni kłamią”	12.15 „Czas pieniądza”		
16.40 „Wydarzenie aktualne”	8.10 „Jedziemy”	12.30 „Informacje kulturalne”	11.45 „Zew natury”	7.00 Fani czterech kółek
17.30 „14 lipca” komedia	8.50 „Agrobiznes”	12.45 „Kuchnia polskich Żydów”	12.05 „Mocni w wierze”	9.00 Jak to jest zrobione?
19.10 „Res Poloniae”	9.00 „Jedziemy dalej”	13.15 S. „Blondynka”	12.35 „Słowo życia”	10.00 Skarby z szopy
19.50 S. „Stawka większa niż życie”	9.20 „Minęła 8.”	14.00 „Sądy, przesady”	12.40 „Ma się rozumieć”	10.30 Walka o bagaż
21.00 „Teatr Sensacji - Twarz pokerzysty”	10.10 „Minęła 9.”	14.50 „Było, nie minęło”	12.50 Święty na każdy dzień	11.00 Łowcy staroci: renowacje
23.10 „Rzeź” film fab.	10.40 Plan dnia	15.10 „Paderewski. Człowiek czynu, sukcesu i sławy” film dok.	13.00 Modlitwa Anioł Pański	12.00 Łowcy staroci
	11.30 Serwis Info Dzień	15.18 „Paderewski. Człowiek czynu, sukcesu i sławy” film dok.	13.03 Informacje dnia	13.00 Fani czterech kółek
7.00, 23.05 Polonia 24	13.00 Info Raport	16.00 „Sądy, przesady”	13.20 „Cukierki Księdza Wali. Rzecz o ks. infułacie Czesławie Wali” film dok.	14.00 Nagi instynkt przetrwania
7.30 „Anna Dymna - spotkajmy się”	14.20 Info Kultura	16.50 „Giganci historii”	14.15 „Filmowe życiorysy”	17.00 Skarby z szopy
8.00 „Kaliber”	14.30 Serwis Info Dzień	17.35 S. „Korona królów. Jagiellonowie”	14.30 Msza Święta z Jasnej Góry	18.00 Łowcy staroci
8.30 „Pytanie na śniadanie” (11.35 „Panorama”)	16.30 Info Dzień (17.45 Info Kultura)	18.00 S. „Chłopi”	15.20 Muzyczne chwile	19.00 Jak to jest zrobione?
12.10 „Kamperem po Południu”	18.00 „Teleexpress”	19.00 S. „Czas honoru”	15.30 „Skarby ojcowskiego domu” reportaż	19.30 Jak to działa?
12.30, 17.30 S. „Barwy	18.15 „Teleexpress Extra”	20.00 „Czas pieniądza”	16.00 „Bogu i ludziom - ks. Stanisław Sudoł” film dok.	20.00 Łowcy staroci: renowacje
	18.30 „O co chodzi”	20.15 „Było, nie minęło”		21.00 Gorączka złota: na kłopoty Freddy Dodge
	19.00 Panorama	20.40 „Przypadek Polski. Polityka i idee”		22.00 Gorączka złota
	19.20 „Za czy przeciw”	21.00 S. „Dorastanie”		00.00 Fani czterech kółek
	19.55, 23.40 Serwis Info Wieczór	22.00 „Genialny barbarzyńca” film dok.		
	20.20 „Jak oni kłamią”	22.40 „Paleta dziejów”		
	20.30 Wiadomości	23.00 „Opowieści weekendowe:”		
	21.00 Gość			
	21.15 „Minęła 20.”			

7.00 Zwierzaki Czytaki
7.10 Figu Migu
7.30 Moda na rodzinę
7.55 Info Wilno
8.15 Studio Wilno
8.30 Polonia 24
9.00 Wojciech Cejrowski - bosko przez świat
9.25 S. „Sześć siostr”
10.35 To je Borowicz
11.00 Gra słów. Krzyżówka
11.20 Moda na język polski
11.45 Dobre historie
12.10, 21.00 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
12.35 S. „Leśniczówka”
13.00 Info Wilno
13.05 Było, nie minęło
13.30 Nad Niemnem
13.40 Va Banque
14.35 Gwiazdociąg
15.05 Słownik polsko@polski
15.30 Jak to działa
16.00 Koronka do Miłosierdzia Bożego
16.20 S. „Klan”
16.45 S. „Barwy szczęścia”
17.10 Figu Migu
17.20 Zwierzaki Czytaki
17.45 S. „Siostry”
18.30 Polacy świata
18.35 Tygiel
19.00 Info Wilno
19.15 Studio Wilno
19.35 Panorama litewska
19.40 S. „M jak miłość”
20.30 Wiadomości
21.25 S. „Leśniczówka”
21.50 „Szansa na sukces”
22.45 Informacje kulturalne
23.00 S. „Na sygnale”
23.50 Info Wilno
00.05 Studio Wilno
00.25 Sport
00.55 S. „Siostry”

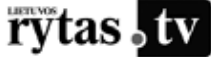

6.02 Dzień dobry Litwo
6.30, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30 Wiadomości
9.00 S. „Soko Leipzig”

9.50 S. „Komisarz Rex”
10.40 S. „Słoneczna strona”
11.30 S. „Diagnoza Betty”
12.15 Euromaxx
12.30 Kto i dlaczego?
13.00 Druga strona
14.00, 15.00, 16.00, 14.20, 15.15 Dzień dobry Litwo
16.15 S. „Zaklinacze koni”
17.00 S. „Obietnica”
18.00 Kto i dlaczego?
18.30 Ważna godzina
19.30 1000 cudów świata
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 Litwa przemawia
22.30 Wiadomości Rowerowe
23.00 S. „Incognito”
23.40 S. „Komisarz Rex”

6.00 Filmy anim.
7.00 Pani chłopka
8.00 S. „Walker, strażnik Teksasu”
10.00 S. „MacGyver”
11.00 Będzie wszystkiego
12.00 Wiadomości
13.20 Pani chłopka
14.30 S. „Pełnia”
15.30 S. „I odpuść nam nasze winy”
16.30 Dobry wieczór, Litwo
18.30 Wiadomości
19.30 KK2
20.00 Szeszki na 20
21.00 S. „Poważne sprawy”
21.30 Wiadomości
22.30 „Rambo 4” thriller
00.15 S. „MacGyver”

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.05 (Nie)emigranci
7.00 Kto i dlaczego?
7.30 „Dzieci tysiąclecia”
8.30 Wiara i życie
9.00 Dzień dobry Litwo
11.30 Jesteśmy z Ukrainy

12.00 W sercu Litwin
13.00 Zupa naukowa
13.30 Euromaxx
14.00 To jest kino
14.30 „Magiczne litery Hermanna Zapfa” film dok.
15.30 S. „Służyć i bronić”
16.30 „Dzień dobry Litwo
18.30 Wyznania
19.00 Patrz głębiej
19.30 S. dok. „Narodziny konfliktu”
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 „Wizjonerzy”
21.40 Występ chóru „Ażuolų klubas” z okazji 100. rocznicy urodzin H. Perelšteina
22.30 „Więcej niż nauczyciel”
23.00 „Liga Talentów Muzycznych 2023”
00.00 Wiadomości DW (ros.)
00.15 Dziś na świecie (ros.)

6.00 Seriale anim.
7.45 S. „Czy pamiętasz mnie?”
8.55 S. „W wirze miłości”
10.00 S. „Barrister Babu”
11.00 S. „Lekarz Wiera”
12.00 S. „Zranione serce”
14.00 S. „Dziedzictwo ojca”
15.00 S. anim.
16.00 TV 3 wiadomości
16.30 TV Pomoc
18.30 TV3 wiadomości
19.30 „Show dobrego wieczoru”
20.30 S. „Kobiety kłamią lepiej”
21.00 S. „Emigranci. Chicken factory”
21.30 Wieczorne wiadomości TV3
22.30 „Hitman: Agent 47” film fab.
00.25 S. „Bosch”

6.00 S. „Ślepa strefa”
7.00, 13.30 Zasady mojej kuchni
8.20, 14.50 S. „Policja wodna”
9.25, 15.55 S. „Agenci wymiaru sprawiedliwości”
10.35 S. „CSI. Miami”
11.35 S. „Mentalista”
12.30 S. „Ślepa strefa”
17.00 Dzień info
17.30 S. „Mentalista”
18.30 S. „CSI. Miami”
19.30 S. „S.W.A.T.”
20.30 „Ale numer!”
21.00 „Krwawy nałóg” thriller
22.50 „Kobieta Kot” film fab.

5.30, 13.00 Nowy dzień
6.30 S. „Jasnowidz”
7.30 W cieniu mężczyzn
8.00 S. „Na imię ma Kozaim”
9.00, 19.00 S. „Historia jednego przestępstwa”
10.00 S. „Niespodziewana sprawiedliwość”
11.00, 21.25 S. „Cyganecka Lala. Powrót”
12.00 „Pierwszy raz. 60+”
12.30 Moje miejsce
14.00, 0.30 S. „Ślad”
15.00 S. „Jasnowidz”
16.00, 18.00 Reporter
16.20 Sport. Pogoda
16.30 Litwa na żywo
17.00, 23.30 S. dok. „Jak Hitler przegrał wojnę”
18.20 Sport. Pogoda
18.30 Litewskie szkoły
20.00, 22.30 Reporter
20.40 Sport. Pogoda
20.50 S. „Jasnowidz”
22.50 Sport. Pogoda
23.00 Litwa na żywo

5.40, 16.00 S. „Uczciwy przekręt”
7.30 S. „Cobra 11”

8.30 „Magazynowe wojny”
9.00 „Na jednym końcu haczyk”
9.30 S. „Współczesna rodzina”
10.00 „Najzabawniejsze filmiki Ameryki”
11.00 S. „Rezydenci”
12.00 S. „Sługa narodu”
12.30 „Gwiazdy lombardu”
13.00 „Totalna rozgrywka”
14.00 S. „Cobra 11”
15.00 S. „CSI. NY”
18.00 S. „Simpsonowie”
19.00 S. „Rezydenci”
20.00 „Najzabawniejsze filmiki Ameryki”
21.00 „Stan obłączenia” thriller
23.20 S. „Elementary”
00.20 S. „Coroner”

6.00 S. „Kadin”
7.00, 17.00 „Rodzinne melodramaty”
8.00 S. „Zakazany owoc”
9.00 S. „Czerwony pokój”
10.00 S. „Cudowny Doktor”
11.00 S. „Bez domu nie jest dobrze”
12.00 S. „Dr House”
13.00, 20.00 S. „Prawo i porządek”
14.00 S. „Niezapomniany”
15.00 S. „Anupamaa”
15.30 S. „Bądź ze mną”
16.00 „Zamieńmy się z żonami”
18.00 S. „Major Crimes”
19.00 S. „Dr House”
21.00 S. „Alex Hugo”
01.00 S. „Heldt”

5.50 S. „Klan”
6.20 S. „Dziedzictwo”
7.05 S. „Złoty chłopak”
8.00 Transmisja Mszy Świętej
8.30 „Zrzućnani odbudowani”
9.00 Wiadomości
9.10 „Kwadrans polityczny”
9.25 „Informacje”

9.40 S. „Ranczo”	19.10 „Księga Przestrzeni”	10.10 „Minęła 9.”	15.00 „15 miesięcy do Niepodległość” film dok.	12.25 „Jestem mamą”
10.40 S. „Komisarz Alex”	19.45 „Którędy po sztukę”	10.40 Plan dnia	15.40 „Smorawiński” film dok.	12.40 „Prosto o gospodarce”
11.35 S. „Ojciec Mateusz”	20.00 „Scena muzyczna”	11.45 „Fakty czy kłamstwa”	16.35 „Galeria Widmo”	13.00, 19.00 Modlitwa Anioł Pański
12.25 S. „Korona królów. Jagiellonowie”	21.00 „Aga” dramat	12.00 Serwis Info Dzień	16.45 „Giganci historii”	13.03 Informacje dnia
13.00 Wiadomości	23.10 S. „Genialna przyjaciółka”	13.00 Info Raport	17.30 S. „Korona królów”	13.20 „Polskie dziedzictwo”
13.10 „Agrobiznes”	00.05 „Tanie Dranie”	14.20 Info Kultura	17.55 „Historia na ten czas”	13.50 Film dok.
13.40 „Rok w ogrodzie Extra”		14.30 Serwis Info Dzień	18.00 S. „Młody Piłsudski”	14.20 „Słowo życia”
13.55 „Wyspy czasów Odyszeusza”	7.00, 23.05 „Polonia 24”	16.30 Info Dzień (17.45 Info Kultura)	18.40 „U źródeł energii elektrycznej” film dok.	14.30 Msza Święta z Jasnej Góry
15.00 S. „Złoty chłopak”	7.30 „Polskie Parki Narodowe”	18.00 „Teleexpress”	19.00 S. „Czas honoru”	15.20 Muzyczne chwile
16.00 Wiadomości	8.00 „Kuchnia dwudziestolecia”	18.15 „Teleexpress Extra”	19.55 „Archiwum zimnej wojny”	15.30 Reportaż
16.20, 21.15 „ALARM!”	8.30 „Pytanie na śniadanie” (11.35 „Panorama”)	18.30 „O co chodzi”	20.25 „Spór o historię”	16.00 „Na bezdrożach tożsamości. Chaco” film dok.
16.35 „Gra słów. Krzyżówka”	12.10 „Studio Lwów”	19.00 „Za czy przeciw”	21.00 S. „Dorastanie”	16.50 „Ma się rozumieć”
17.05 S. „Dziedzictwo”	12.30, 17.30 S. „Barwy szczęścia”	19.20 Film dokument.	21.55 „Szlakiem miejsc niezwykłych”	17.00 Informacje dnia
18.00 „Teleexpress”	13.00 Wiadomości	20.20 „Jak oni kłamią”	22.05 „Historia dzieje się”	17.10 „Na zdrowie”
18.20 „Jaka to melodia?”	13.15 S. „Ojciec Mateusz”	20.30 Wiadomości	23.00 „Opowieści weekendowe: Dusza śpiewa” film TVP	17.30 „Wędrowiec Polski”
18.55 S. „Klan”	14.55 „Bł. ks. Michał Sopoćko - sługa Miłosierdzia” film dok.	21.00 Gość	23.55 „Flesz historii extra”	18.00 „Po stronie prawdy”
19.25 S. „Leśniczówka”	16.00 Wiadomości	21.15 „Minęła 20.”	00.00 „Gdzie najpierw była Polska”	19.05 Informacje dnia
20.00 „Jeden z dziesięciu”	16.20 S. anim. „Agi Bagi”	22.00 „Ludzie z miasta”	00.50 „Piosenką przez historię”	19.15 „Rozmowy niedokończone”
20.30 Wiadomości	16.30 S. anim. „Mami Fatale”	22.10 Serwis Info Wieczór		20.30 S. anim.
21.30 S. „Korona królów. Jagiellonowie”	16.40 „GO - TU - JEMY”	22.50 „W tyle wizji”	6.35, 12.15, 18.50 Muzyczne chwile	21.00 Informacje dnia (wydanie główne)
22.10 „21 mostów” film fab.	17.00 S. „Korona królów. Jagiellonowie.”	23.30 „W tyle wizji Extra”	6.45 Film dok.	21.20 Modlitwa różańcowa
23.55 „Śladami Beniowskiego” film dok.	18.00 Teleexpress	23.50 „Jak oni kłamią”	8.35 „Zdrowie z bożej apteki”	21.50 „Myśląc Ojczyzna”
	18.20 „Pani Alicja od Rossy”	00.00 Info Wieczór	8.55, 18.55 „Poczet Wielkich Polaków”	22.00 Apel Jasnogórski
8.00 „Muzyczne poranki”	18.55 „Kierunek Zachód”	00.35 „W akcji”	9.00 Informacje dnia	22.20 Informacje dnia
8.40 „Wędrowiec Polski”	19.10 „Magazyn z Wysp”		9.15, 22.40 „Polski punkt widzenia”	23.00 S. „Przygody pana Michała”
9.20, 15.10, 22.40 „Informacje kulturalne”	19.30 „Informacje kulturalne”	7.00 „Był taki dzień”	9.35 „Każdy maluch to potrafi”	23.30 „To nic takiego” film dok.
9.50 „Wydarzenie aktualne”	19.45 „Czym żyje świat”	7.03, 12.30 „Informacje kulturalne”	9.50 „Słowo życia”	00.45 „Jej misja trwa” film dok.
10.15 „14 lipca” komedia	20.05 „Gra słów. Krzyżówka”	7.15 S. „Czas honoru”	10.00 „O. Rafał, kto go nie zna?” film dok.	
10.50 „14 lipca” komedia	20.30 Wiadomości	8.00 „Działo się w Krakowie”	10.30 „Sanktuaria polskie”	7.00, 13.00, 0.00 Fani czterech kółek
12.00 S. „Chłopi”	21.20 S. „Blondynka”	8.05 „Czas pieniądza”	10.50, 20.25 Święty na każdy dzień	9.00 Jak to jest zrobione?
13.05 „Miłość i muzyka”	23.35 S. dok. „Reset”	8.20 „Okrasa łamie przepisy”	11.00 Audyencja Generalna papieża Franciszka w Watykanie	10.00 Skarby z szopy
14.00 S. „Stawka większa niż życie”		8.45 „Lena na Kaukazie”	12.00 „Życie według świętego Jana Pawła II”	11.00 Łowcy staroci: renowacje
15.40 „Hen i wojna” film dok.	6.35, 11.00 Serwis Info Poranek	9.10 „Wanda Gościmińska. Włókniarka” film dok.		12.00 Łowcy staroci
16.40 „Ciemnego pokoju nie trzeba się bać” film krótkom.	8.10 „Jedziemy”	9.30 Wojna w eterze”		17.00 Skarby z szopy
17.30 „Hania” film TVP.	8.50 „Agrobiznes”	9.35 „Paleta dziejów”		18.00 Łowcy staroci
	9.00 „Jedziemy dalej”	9.50 „Ja Cię uczyć każę”		19.00 Jak to jest zrobione?
	9.20 „Minęła 8.”	10.15 S. „Tajemnica Sagali”		19.30 Jak to działa?
		10.40 „Przypadek Polski. Polityka i idee”		20.00 Łowcy staroci: renowacje
		11.00 „Było, nie minęło”		21.00 Fani czterech kółek
		11.45 „Fajna Polska”		22.00 Łowcy klasyków
		12.45 „Kuchnia Polskich Żydów”		23.00 Gwiazdorskie fury
		13.15 S. „Blondynka”		
		14.00 „Tu wszystko jest Polską”		
		14.25 „Archiwum zimnej wojny”		

KONCERT

Ratusz Miasta Wilna

ul. Didžioji 31, Wilno

7 / 11 / 2023

godz. 18.00

Odnajdź kulturalne związku Litwy i Polski podczas dwuczęściowego koncertu muzyki klasycznej!

Muzyczne mosty:

CHOPIN

MICKIEWICZ

MONIUSZKO

Spotkanie Polski i Litwy

Amadeusz Buczyński

Zapraszamy do zapoznania się z twórczością Fryderyka Chopina, Stanisława Moniuszki, Adama Mickiewicza i innych, tworzących muzyczne mosty między Polską i Litwą.

Wydarzenie poświęcone uczczeniu 150. rocznicy odzyskania przez Litwę niepodległości oraz 160. rocznicy wybuchu powstania styczniowego

Wydarzenie nieodpłatne.
Rejestracja

kakava.lt

Marek Bracha

Joanna Motulewicz

Rafał Żurek

Część I. – recital komentowany o związkach F. Chopina i A. Mickiewicza
Marek Bracha – pianista

Część II. – koncert operowy, odkrywający związki polskich artystów z Wilnem
Tomasz Rak – baryton
Joanna Motulewicz – mecosopran
Rafał Żurek – tenor
Zespół Muzyki Dawnej CONSORT 514 (kier. Amadeusz Buczyński)

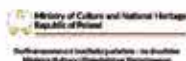

Tomasz Rak

SPONSORZY

ORGANIZATOR

PARTNERZY

POLSKA SCENA MUZYCZNA
NA LITWIE

KUPNO

Kupię las. Rozliczam się od razu. Tel. 8 686 03 070

Sprzedajcie las drogo i bez pośredników.
Tel. 8 659 57 721

Kupię samochód terenowy (lit. visureigis).
Tel. 8 688 56 717

SPRZEDAŻ

Sprzedam kamienie polne. Materiał może służyć do budowy ogrodzeń, alejek, tarasów, palenisk, kwietników, na podmurówki i in. Załadunek oraz transport we własnym zakresie. Cena 20 euro/tona. Tel. 8 600 18 083 (Leon)

USŁUGI

Muruję piece, piecyki. Remontuję stare. Niedrogo. Tel. 8 683 95 373

UM
UTENOS MĒSA

SKUPOJEMY BYDŁO
8 620 33544

KURS ALFA

PRZYBLIŹ WIARĘ, POZNAJ WIĘCEJ

DYSKUSJE

KONFERENCJE I ŚWIADECTWA

PRZYJAZNA ATMOSFERA

11 TEMATYCZNYCH SPOTKAŃ

PIERWSZE SPOTKANIE
2023.11.11
16:00

**SPOTKANIA - CO DRUGĄ SOBOTĘ;
W JĘZ. POLSKIM;
W SALI DOMU PARAFIALNEGO
PARAFII ODNALEZIENIA KRZYŻA ŚWIĘTEGO
(KALWARIJŲ G. 329)**

**REJESTRACJA I WIĘCEJ INFORMACJI
W ZAKRYSTY KOŚCIOŁA**
ALFAPL.KALWARIA@GMAIL.COM
+37067419173

Uprzejmie zapraszamy 10 listopada o godz. 13.00 do sali hotelu „Grėjaus namas” w Kiejdanach na uroczyste obchody Święta Niepodległości RP połączone z obchodami 25. Jubileuszu Polskiego Zespołu Pieśni Ziemi Kiejdańskiej „ISSA”.

W programie m.in.: podpisanie Umowy o współpracy Gminy Zaręby Kościelne (Polska) i Starostwa Skėmiai (Litwa); prezentacja książki „Issa – Polski Zespół Pieśni Ziemi Kiejdańskiej”;

koncert zespołów:

z Polski: „Pogranicze” (kier. Józef Murawski, Szypliszki), „Zapominajka” (kier. Gabriela Rojek, Zaręby Kościelne), „Kwiaty Polskie” (kier. Barbara Łojek, Chmielewo);

z Łotwy: „Jutrzenka” (kier. Irena Ivanova, Rezekne);

z Litwy: „Mickunianka” (kier. Halina Tomaszewicz, Mickuny), „Kotwica” (kier. Andrzej Rymkiewicz, Kowno), „Giedra” (kier. Aldona Sasnauskienė, Kiejdany), „Issa” (kier. Waleria Wansewicz, Kiejdany).

Świadczenie pomocy prawnej w sprawach zwrotu ziemi i innych nieruchomości

Bezpłatna pomoc prawna w sprawach zwrotu ziemi (w tym porady prawne, przygotowanie pozwów sądowych, skarg i innych dokumentów procesowych, jak również reprezentowanie interesantów w archiwach i sądach) udzielana jest przez Związek Prawników Polaków na Litwie w Domu Kultury Polskiej w Wilnie przy ul. Nowogródzkiej (Naugarduko) 76. Pokój Nr. 211.

Osoby zainteresowane prosimy o rejestrację pod numerem tel. (8 5) 233 0450 w godz. 9.00 – 16.00.

Pomoc prawną świadczą wykwalifikowani radcowie prawni i adwokaci.

Projekt finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach konkursu Polonia i Polacy za Granicą 2023

Owca była uwięziona przez dwa lata na klifie

„Najbardziej samotna owca Wielkiej Brytanii” uratowana przez pięciu szkockich farmerów. Zwierzę przez dwa lata uwięzione było na żwirowej plaży u podnóża klifu na północy Szkocji. Owcę po raz pierwszy zauważyła mieszkanka Brory Jill Turner podczas spływu kajakowego w 2021 r. Jak powiedziała, założyła wówczas, że owca sama wróci do swojego domu i nie myślała o tym więcej. Kiedy niedawno ponownie płynęła tą samą trasą, ku swojemu przerażeniu zauważyła ją znowu. Owca, którą nazwano Fiona, trafiła na farmę, w której będzie dochodzić do siebie, choć jedyne, czego wymaga, to strzyżenie.
Fot. Pixabay.com

Nowy trend w turystyce: wyprawa po szafran

Wyprawy na zbiory szafranu to coraz popularniejsza forma turystyki jesienią we Włoszech. Trzeba wstać wcześnie rano, by obserwować zbiory tej najdroższej przyprawy na świecie i uczestniczyć w jej dalszym przygotowaniu. Wycieczka kończy się degustacją dań z jej dodatkiem.

Praca na polu wymaga dużej delikatności i precyzji — trzeba zerwać kwiat zaraz po tym, gdy się otworzy i wyciągnąć z niego — bardzo ostrożnie — trzy czerwone znamiona.

Osuszony szafran kosztuje 30 euro za jeden gram. Jeśli jest wysokiej jakości, można z niego przygotować co najmniej 20 porcji risotto. Jeden gram przyprawy niskiej jakości wystarczy tylko na trzy, cztery talerze. Codziennie uczestniczy w takich wyprawach 150 osób. Ich kulminacją jest degustacja piwa, dań i lodów z dodatkiem tej cennej przyprawy, przy akompaniamencie zespołu muzycznego.

Żółw – uciekinier odnaleziony po 3 latach

Po 3 latach policjanci odnaleźli żółwia, który uciekł z domu swoich właścicieli. Zwierzę w tym czasie przeszło 8 km. Policjanci z hrabstwa Putnam na Florydzie znaleźli ważącego 30 kg żółwia pustynnego. Zwierzę zostało schwytane w momencie, gdy planowało właśnie przejść przez kilkupasmową drogę. Żółwia funkcjonariusze natychmiast przekazali do lokalnego schroniska dla zwierząt egzotycznych. Byli przekonani, że gad musiał uciec z czyjegoś domu, bo „sprawiał wrażenie lubiącego ludzi”. Schronisko opublikowało w mediach społecznościowych post z informacją o znalezionym gadzie. Dzięki temu odnaleźli się właściciele żółwia.
Fot. Facebook.com

Fotomigawka

■ Jesień już zagościła na dobre, ale jeszcze można złapać ostatnie chwile ciepła i słońca Fot. Marian Paluszkiwicz